БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

186(5078)
[Во]скресенье
[Но]ябриин 15
1946 он

Сэн 20 мүнгэн

ВКП(б)-гэй Обкомой XXIV пленумэй тогтоолые ажал хэрэг дээрээ бэелүүлжэ, республикынгаа ажахын бүхы һалбаринуудта, илангаяа хүдөө ажахыда үнэхөөрөө ехэ дэбжэлтые туйлая!

ЭДИБХИТЭЙ ШУДАРГУУ АЖАЛААР РЕСПУБЛИКЫНГЭЭ ГЭЭГДЭЛЫЕ УСАДХАЯ!

Мүнөө, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай илалта түгэсөөр дүүрэөд, энхэ амгалан сагай эхилээд байхада шэнэ хүсэтэйгөөр, улам шадамараар хүдэлмэрилхэ ябадал партийна, советскэ болон ажахын органуудһаа эригдэнэ. Эгээл иигэжэ ажаллаа хадаа амгалан сагай агууехэ зорилгонуудые амжалтатай һайнаар бэелүүлжэ шадаха байнабди.

Теэд манай республикын арадай ажахын болоод, культурна хүдэлмэриие хараад үзэхэдэ, энэ эрилтэһээ гээгдэнги байна. Адуу малнай олошорхын орондо, харин хорожо байха юм. Тарилгын талмай үргэдхэгдөөгүйһөө байтагай, тэрэнэй ургаса улам доошоо ороно. Ажаүйлэдбэри үшөө олон дутуунуудтай. Һүүлэй үедэ мүн культурын хүдэлмэришье урагшаа ябаагүй. Иимэ гээгдэнги байдал болбол партиин центральна орган болохо «Правда» газетын болоод мүн ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тусхайта бригадын зүгһөө шэрүүн ба тон зүб сэгнэлтэ абаһан байна.

Энэ гээгдэл хадаа республикын партийна, советскэ ба ажахын органуудай хангалтагүй хүдэлмэриһөө гараһан байна гэжэ тэдэнэр тобшолол хэбэ.

Иимэ шэрүүн сэгнэлтэ абаад байхадаа, манай областной партийна организаци бүхыдөө ба мүн хүдөөгэй, городой коммунист бүхэн өөртөө байһан дутуунуудые дары усадхаха, шэнэ хүсэтэйгөөр, партиин эрилтын еһоор хүдэлмэрилхэ еһотой болоно. Иимэ эрилтые манай эндэхи коммунистнуудай бэелүүлхээр бэлэн ба бэелүүлжэ шадаха байһыень һаяхан үнгэрһэн партиин Областной Комитедэй XXIV пленум харуулба. Энэ пленум хурса шүүмжэлэлтэйгээр үнгэрһэн ба дааһан хэрэгтээ хүтэлбэрилхы партийна хүдэлмэрилэгшэдэй тон харюусалгагүйгаар, алдуу эндүүгээ гүйсэд мэдэрэн хандажа байһыень гэршэлнэ.

«Правда» газетэдэ түнхаглагдаһан статьятай болон ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой хүдэлмэриин дутагдалнууд тухай ВКП(б)-гэй ЦК-гэй бригадын тобшололнуудтай дашарамдуулан ВКП(б)-гэй ЦК-гэй 1946 оной августын 17-до гаргаһан тогтоол болбол тус пленумэй нэгэдэхи асуудалынь байһан юм. Энэ асуудалаар элидхэл хэхэдээ партиин Обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр А. В. Кудрявцев өөрынгөө алдуунууд тухай, бюрогой член бүхэнэй алдуунууд тухай, аймагай партийна организацинуудай олохон хүтэлбэрилэгшэдэй алдуу эндүүнүүд тухай сэхэрүүнь хэлээд, партиин Центральна Комитедэй заабариие үгэ дуугүй бэелүүлхэ тухай хэлэһэн байна. Элидхэл тухай үгэ хэлэгшэд тон хурса шүүмжэлэл хэжэ, хүдэлмэриин үндэһэн дутуунуудые элирүүлбэ.

Энэ пленум дээрэ дэлгэрһэн хурса шүүмжэлэл юун тухай хэлэнэ гээшэб? Энэ хадаа манай эндэхи партийна органуудай зарим хүтэлбэрилэгшэд бэеэ хүсэд зэһэжэ хүдэлдэггүй, дутуу дундануудаа далдалдаг байһан тухайнь, аймагуудай ба республиканска зарим хүтэлбэрилхы органуудта партиин даалгабариие дүүргэжэ шадахагүй хүнүү ба һуужа байһан дээрэһээ республикын ажахы гээгдэжэ, партийна эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэриин һуладажа байһан тухай хэлэнэ.

Үнэтэ дээрээ адуу малай хорожо, газарай муугаар элдэгдэжэ ба продукциин шанарай муу байхада партийна комитедүүд юу хэнэб? Тэдэнхи ушарта тэдэнэр хадаа партийно-политическэ хүдэлмэриие үргэжэ, советскэ ба ажахын органуудай харюусалгые дээшэлүүлжэ, тэдэнэй дүүрэн хүсөөрөө ажаллаха ябадалые туйлахын орондо, харин бэеэ бултыень хэжэ оролог, элдэб янзын хэрэгтэ хэрэггүй мэдээ суглуулһаар үнэтэ сагаа барадаг байна. Иимэ элдэб хэрэгтэ дарагдаһан ябадал партийна хүдэлмэриһээд тойбо татажа, эсэстэө бололдоо республикын арадай ажахы хохидожо байха юм. Энэ хадаа Обкомой ажахын таһагуудай, илангаяа малажалай таһаг, тэрэниие толгойлжо байһан нүхэр Языковай, партиин олонхи айкомуудай хүдэлмэри дээрэһээ харагдана. Тиихэдэнь Министрнүүдэй Соведэй, илангаяа гэрэлэй, нютагай ажаүйлэдбэрнин, эдеэ хоолой Министерствонүүдэй, тэдэнэй харюусалгагүй хүтэлбэрилэгшэдэй муу ажал далдалагдажа, харюусалгань бага болодог байгаа. Партийна органуудай зорилго хадаа советскэ ба ажахын органуудай түлөө хүдэлмэрилхэ бэшэ, харин тэдэнэй хүдэлмэриие зүб мүрөөр ябуулха, шалгаха ба туһалха, партийно-политическэ хүдэлмэриие эрид дээшэнь үргэхэ, хүдэлжэ шадахагүй хүнүүдые нюур харангүйгөөр сүлөөлжэ, тэдэнэй орондо еһотой оролдосотойгоор, эгээл эдибхитэйгээр хүдэлжэ шадаха хүнүүдые томилхо ябадал болоно.

Хэрбээ хүмүүжэлэй, культурна хүдэлмэриие үргэжэ шадаагүй һаа, ажахын талаар манай хэһэн оролдолго туйлдаа хүрэжэ шадахагүй байна. Тиимэ дээрэһээ партиин Обкомой 24-дэхи пленум болбол партийно-эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриин ехэхэн дутагдалнуудые, партиин Обкомой агитаци ба пропагандын таһаг ба тэрэниие хүтэлжэ байһан нүхэр Санжиевые эрид шангаар шүүмжэлһэн байна. Һүүлэй үедэ манай эндэ политическэ хүдэлмэриин һуладаһан ба тэрэниие обор нобшоор хүтэлбэрилһэн дээрэһээ идеологическа хүдэлмэри ажахын хүгжэлтэһөө гээгдэһэн байхаһаа гадна, националистическэ шанартай алдуунууд гараһан байха юм. Нүхэр Санжиев республика соо идеологическа хүдэлмэриие табан жэл соо толгойложо байгаад эдэ алдуунуудта эсэргүү хэмжээнүүдые абахагүй байхаһаа гадна, идеологическа хүдэлмэриие хурданаар хүгжөөхэ тухай нэгэшье шухала асуудал табяагүй байха юм. Тиимэ дээрэһээ тэрэниие партийна хүдэлмэриһөө гаргаһаниинь ойлгосотой.

Манай парти болбол идеологическа хүдэлмэридэ шухала анхаралаа хандуулдаг байһан ба хандуулжашье байна. Тиимэ дээрэһээ советскэ үзэл сурталые бүхэжүүлхэ, советскэ хүнүүдэй үнэн сэхэ байха ябадалые хүгжүүлхэ гээшэ манай зайлашагүй зорилго болоно. Тиимэһээ партиин политикые наринаар баримталжа, тэрэнэй заабариие сэхээр бэелүүлжэ, бидэнэр идеологическа хүдэлмэриин дутуунуудые түргэнөөр усадхажа, тэрэнэй шанарые үргэхэ еһотойбди.

Бидэнэй үмэнэ ехэхэн зорилгонууд табигданхай. Тэдэниие һайнаар дүүргэһэн дээрэһээ партиин Центральна Комитедэй даалгабариие дүүргэхэ ябадал дулдыдаха байна. Тиимэһээ малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые гүйсэд дүүргэхэ, ерэхэ жэл еһотой һайн ургаса абаха, колхозуудта эмхи гуримые һайжаруулжа, ажалай жаяг заршам шангадхаха, үйлэдбэриингөө даалгабариие тоогой ба мүн шанарай талаар гүйсэд дүүргэхэ ябадалда, шэлдэг түрүү хүнүүдые партида абажа, тэдэ залуу коммунистнуудые һайнаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ партийна организацинуудай бүхы анхарал хандуулагдаха еһотой.

Бүхы партийно-эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриие үндэһөөрынь һайжаруулаад байгаал хадаа, тиин партийна эхин организацинуудай хүдэлмэриие үндэһөөрынь һайжаруулаад байгаал хадаа энэ шухала хэрэгтэ партиин бүхы айкомуудай, бүхы райкомууд ба горкомуудай, мүн Областной Комитедэй таһагуудай анхаралые табяад байгаал хадаа хүдөө ажахын талаар, ажаүйлэдбэрнин ба соёл культурын талаар бидэнэй үмэнэ табигдаһан ехэхэн зорилгонуудые урагшатай һайнаар бэелүүлжэ шадаха байнабди. Тиимэ дээрэһээ коммунист бүхэн, партийна хүдэлмэрилэгшэ бүхэн мүнөөдэрэйнгөө зорилгын гүн ехэ удхые ойлгожо, өөрынгөө даажа байһан хэрэгтэ шэнэнээр, еһотойл большевистскэ харюусалгатайгаар хандажа, хамаг хүдэлмэреэ һайжаруулхын түлөө тэмсэхэ еһотой. Энээниие большевистскэ парти, нүхэр Сталин бидэнһээ эрижэ байна гэжэ мэдэжэ шадаа хадаа бидэнэр энэ зорилгые эрхэ бэшэ хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ шадахабди.

Литовско ССР-эй Рудоминска волостиин Понарска сельсоведэй таряашад гүрэндэ талха тушааха түсэбөө Вильнюсскэ уезд соогоо эгээл түрүүлэн дүүргэбэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа баруун тээшээ) түрүү сельсоведэй түрүүлэгшэ А. Милаш, лаборантка О. Ермоленко, таряашан В. Пикарский гэгшэд элеватор дээрэ.
А. Фатеевай фото (ТАСС-эй фото хронико).

ҮБҺЭ ХУРЯАЛГЫН ТҮРҮҮШҮҮЛТЭЙ ЗЭРГЭШЭГТЫ

ЦАКИР. (Манай информаторһаа). Дүүрэн бэшэ мэдээгээр, аймагай колхозууд үбһэ сабшаха түсэбөө 80,3 процент дүүргэһэн байна. Энэ жэлдэ хэдэ хэдэн колхозууд үбһэнэй үндэр ургаса хуряажа, үхэр малаа садхалан тэжээлээр хангахань.

«Улаан одон» колхоз бүри һайн ургаса хуряажа байна. Энэ колхоз үбһэ сабшаха түсэбөө 107 процент дүүргээ. Түсэбэй еһоор 13614 центнер үбһэ абаха байһан аад, мүнөө 16100 центнер хуряагаад байна. «Улаан малшан» колхоз 7983 центнерэй орондо, 9784 центнер үбһэ хуряаба. Тэрэшэлэн Калининай, Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд үбһэхуряалгые эмхитэйгээр үнгэргэжэ байнхай.

Зүгөөр, зарим колхозууд үбһэхуряалгын хүдэлмэринүүдые хангалтагүйгөөр ябуулжа байха юм. Тэдэнэй дунда «Коминтерн», «Улаан далахай» Енгорбын сомоной «Интернационал» колхозуудые түрүүшын ээлжээндэ оруулмаар байна. Эдэ колхозууд үбһэхуряаха түсэбүүдээ дүүргэхэ яагаашьедүй, хамагай хойно шэрэгдэжэ ябанад.

Теэд, энэ гээгдэжэ ябаһан колхозуудай үбһэшэд, мүн хүтэлбэрилэгшэдшье ажал хүдэлмэреэ эршэдхэжэ үбһэхуряалгаяа шамдуулхын түлөө энэ гэхэ тэмсэл хэдэггүй байха юм. Дурсагдагша колхозуудай правлениин члэнүүд үбһэхуряалгын хүдэлмэридэ, ябагшадай дундахи социалистическэ мүрысөө хүтэлбэрилхэ, түрүүшүүлэй дүршэлые дэлгэрүүлхэ мэтын шухала хэмжээнүүдые хэрэгсээдэггүй заншалтай. Эдэ бүхы хадаа үбһэхуряалгые унжагайрүүлһан шалтагаануудайнь нэгэн боложо үгэлсэнэ.

Үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэринүүдээр аймаг соо гээгдэжэ ябаһан эдэ колхозуудай зорилго хадаа түрүүшүүлһээ жэшээ абажа, тэдэнэртэй зэргэшэн хуряалгые хурданаар ябуулха хэрэг болоно.

О. АЮШИЕВ.

Социалистическэ мүрысөөнэй аша үрэ иимэ

ПЕТРОПАВЛОВКА. (Телефоноор абтаба). Ургаса хуряалгые гээлтэгүйгөөр үнгэргэжэ, гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө саг соонь дүүргэхын түлөө Чапаевай нэрэмжэтэ артелиин бүхы бригада, звено бүхэнэй дунда социалистическэ мүрысөөн дэлгэрүүлэгдэһэн юм. Имагтал тэрэнэй ашаар, дээрэхи колхозойхид аймаг соогоо таряа хуряалгаар түрүү һуури эзэлжэ, ВКП(б)-гэй айком ба аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугые колхозоороо абаһан байна.

Колхоз соохи социалистическэ мүрысөөндэ нүхэр Брыковой хүтэлбэрилдэг гурбадахи бригада түрүүлжэ ябана. Энэ бригада тушаажа абаһан талмайнгаа бүхы таряае хуряажа дүүргээ. Бригадын члэнүүд үбгэд С. Юдин, М. Сычев, хүгшэд Е. Сычева, Т. Юдина гэгшэд таряа гараар хадаха зуураа, үргэлжэ үндэр бүтээсэ туйладаг байна.

Тэрэшэлэн тус колхозой бүхы члэнүүд эмхитэйгээр хүдэлмэрилжэ, таряахуряалгада байгуулагдаһан графигые ходо дүүргэдэг, үлүүлэн дүүргэдэг юм.

А. БУДАЖАПОВ.

ҮБҺЭ ТЭЖЭЭЛ ЭЛБЭГЭЭР БЭЛЭДХЭНЭ

КУДАРА-СОМОН. (Телефоноор абтаба). Үдэжэ байгаа үхэр малдаа үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэхын түлөө шууд тэмсэл хэжэ байһан колхозууд хуряалгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

«Вперед» колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Тараканoвский) энэ жэлдэ элбэг дэлбэг үбһэ тэжээл хуряажа байха юм. Эндэхид үбһэнэй валова суглуулгын түсэбые 114 процент дүүргэбэшье, нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэжэ байна.

«Шэнэ байдал», «Улаан тарячин», Кагановичын, Ленинэй, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозууд үбһэ хуряалгые баһал эмхитэйгээр үнгэргэнэ. Эдэ колхозууд үбһэ хуряалгаяа һаяар дүүргэхэнь.

Түрүү агрегадайхидай уялга иимэ

Жигмит Жамсаранова гэгшын хүтэлбэрилдэг комбайнова агрегат Закаменай машинно-тракторна станци соо түрүүлжэ ябана. Энэ агрегат ургаса хуряалгада ороһонһоо хойшо үндэр бүтээсэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Жэшээлхэдэ, тус агрегадайхид 8 гектарай орондо, үдэр бүри 12—14 га хүртэр таряа хуряана.

МТС соохи мүрысөөндэ илаһан энэ агрегадта дирекци ба партийна организациин дамжуулгын Улаан туг үгтэһэн байна. Энэ туг абажа омгорһон тус агрегадайхид комбайнаар таряахуряаха түсэбөө 200 процент хүртэр дүүргэхэ уялга абаба.

В. БУДАЕВ.

АХАЛАГША МЕХАНИГУУДАЙ РЕСПУБЛИКАНСКА ЗҮБЛӨӨН ҮНГЭРГЭГДЭХЭНЬ

БМАССР-эй Газартаряалангай Министерство Улан-Удэ городто МТС-үүдэй ахалагша механигуудай республиканска зүблөөн үнгэргэгдэхэнь.

Эндэ машинно-тракторна станцинуудай намар-үбэлэй тракторна заһабарилгын бэлэдхэл тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэһээ гадна, түрүү МТС-үүдэй заһабарилгын эрхим методүүдые халан андалдаха байна.

УУЛЗАЛГА

Улан-Удын паровоз-бүтээлгын заводой стадион дээрэ «Динамо» ба «Локомотив Востока» гэжэ спортивна обществонуудай футбольна командануудай уулзалга һаяхан болобо. Динамынхид 3:2 гэһэн тоотойгоор илажа гараба.

Партийна организациин секретарьнуудай курс

ВКП(б)-гэй Обкомой курсовой базын дэргэдэ колхоз ба МТС-үүдэй партийна эхин организацинуудай секретарьнарай үргэлжын курс эмхидхэгдэһэн байна. Энэ курсын түрүүшын ээлжээнэй һуралсаада 38 хүн хабаадуулагдаһан байна. Курсантнууд байгша сентябриин 10-да хэшээлээ дүүргэбэ. Эдэнэр, 2 һарын хугасаа соо һуралсаха зуураа ВКП(б)-гэй историин хуряангы курс, партийна байгуулалта, табанжэлэй түсэб тухай хуули, колхоз ба МТС хоорондын договорто харилсаан, хүдөө ажахын артелиин устав, ород хэлэ ба бусад темэнүүдые үзэжэ гараһан байха юм. Курсада һурагшадай 60 процентнь эрхим ба һайн гэһэн сэгнэлтэ абажа гарабад.

Курсые дүүргэгшэд хадаа ВКП(б)-гэй Обкомой секретарь нүхэр А. В Кудрявцевтай уулзажа, ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол ба Обкомой пленумэй шиидхэбэриие бэелүүлхэ тухай тодорхой заабари абажа гараба. Тус курсада республикын партийна эхин организацинуудай секретарьнар бүтэдэ хабаадуулагдажа гаргагдаха байна.

Социалистическэ малажалай эрхим

Занграйн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хонишон Батуева гэгшэ үргэнөөр дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ хабаадалсахадаа 130 хониноо 130 хурьга абаад, тэдэнэрые хоролтогүйгөөр тэнжээхэб гэһэн уялга абаһан байгаа. Батуева абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэбэ. 130 хониноо 145 хурьга абажа бултыень бүрин бүтэнөөр тэнжээбэ. Тиигээд абаһан хурьгануудынь атар тарганууд. Батуева гэгшэ хони үүсхэбэрилхэ түсэбөө үлүүбшэлэн дүүргэһэнэйнгээ түлөө нэмэлтэ түлбэри—6 хурьга абаһан байна. Батуевагай эрхим хүдэлмэриие үндэр дээрэ сэгнэжэ, тэрээндэ эрхим малшанай нэрэ олгогдоһон байна.

„ГАНГАРИГ" ГЭЖЭ КИНОФИЛЬМ ХАРУУЛАГДАЖА ЭХИЛЭЭ

Үсэгэлдэрһөө эхилжэ Улан-Удын «Эрдэм» ба «Прогресс» гэжэ кинотеатрнуудта «Тангариг» гэжэ кинофильм харуулагдажа эхилбэ.

Советскэ искусствын энэ гайхамшагта зохеолые Улан-Удэ городой хэдэн мянгаад ажаһуугшад тон ехэ һонирхолтойгоор харана. Энэ кинофильмые харуулхатай дашарамдуулан, кинотеатрнуудта фотовыставкэнүүд эмхидхэгдэһэн байна. Городой ажалшад сеанс эхилхэһээ нилээд урда кинотеатрнуудта ерэжэ, эдэ выставкэнүүдые харана.

Кинотеатрнуудай залнууд, илангаяа үдэшын сеанснуудта, хүн зоноор дүүрэн байгаа. Республикын столицын предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд энэ гайхамшагта фильмые олоороо харахын тула мэдүүлгэнүүдые оруулна.

Энэ кинофильм болбол харагшадые угаа ехээр һонирхуулжа, тэдэнэй сэдьхэл зүрхыень хүдэлгэн баясуулна. Тэдэнэр манай агууехэ вождь нүхэр Сталинай ролие наадагша артист И. Геловани, артистка С. Гиацинтова, уранзохёолшо Н. Павленко ба фильмые табигша М. Чиаурели гэгшэдые иимэ түүхэтэ кинофильм зохеоһонойнь түлөө баясхалан хүргэнэ.

Табанжэлэй түсэб тухай хуулиие шудална

Хориин аймагай «Победа» гэжэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд шэнэ табанжэлэй түсэбые гүнзэгыгөөр шудалжа байна. Тус колхозой агитаторнууд Иванов ба Фоминская гэгшэд табанжэлэй түсэб тухай 55 хөөрэлдөө үнгэргөө. Тэдэнэр хөөрэлдөө үнгэргэхэдөө наглядна туһаламжа болохо элдэб фотомонтажууд болон бусад зүйлнүүдые хэрэглэдэг байха юм. Теэд колхознигууд табанжэлэй түсэб тухай хуулиие шудалха ябадалда эдибхитэйгээр хабаадалсана.

Агитаторнууд эдэ хөөрэлдөөнүүдтэ 800 колхознигуудые хабаадуулаа.

Медальнууд барюулагдаба

Һаяхан Бичурын аймгүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Харламов гэгшэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө 1941-1945 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хэһэн шэн габьяата ажалай түлөө гэһэн медаль аймагай эрхим багшанарта барюулһан байна. Тэдэнэрэй тоодо: Бичурын дунда һургуулиин директор Веретельников, Окино-Ключевскиин хүсэд бэшэ дунда һургуулиин директор Сиденкова, Гушадай эхин һургуулиие даагша Миронова, Ара-Хэрээтын эхин һургуулиин багша Талицкая, аймагай арадай гэгээрэлэй таһагые даагша Степанов гэгшэд ба бусад хамта 33 багшанар медальнуудые абаба.

США-да болохо бүхэславянска гурбадахи конгресстэ байлсаха советскэ делегаци мордобо

США-гэй Бүхэславянска конгрессэй президент Лео Кржицкиин уряалаар Бүхэславянска гурбадахи конгрессэ хабаадалсахын тулада Советскэ делегаци сентябриин 11-дэ Москваһаа мордобо.

Тус делегациие Бүхэславянска комитедэй түрүүлэгшэ генерал-лейтенант А. Гундоров толгойлхо байна. Делегациин составта оролсогшод: Сталинска шагналай лауреат украинска уранзохёолшо драматург А. Корнейчук, профессор Горбунов, урдань Белоруссиин партизанска отрядуудай командир ябаһан Советскэ Союзай Герой В. Козлов, советскэ залуушуулай антифашистска комитедэй харюусалгата секретарь Л. Войнова болон инженер А. Егурнов гэгшэд болоно.

ВКП(б)-гэй Областной Комитедэй XXIV пленум

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой хүдэлмэриин дутуу дунданууд тухай „Правдада" толилогдоһон статья ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй бригадын тобшололнуудтай дашарамдуулан гаргаһан ВКП(б)-гэй ЦК-гэй 1946 оной августын 17-ой тогтоол тухай ВКЦ(б)-гэй Обкомой секретарь нүхэр А. В. Кудрявцевай элидхэл тушаа хэлэгдэһэн үгэнүүдһээ

ВКП(б)-гэй Областной Комитедэй XXIV пленум болбол манай Бурят-Монголой Обкомой хүдэлмэриин дутуу дунданууд тухай «Правдада» толилогдоһон статья ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй бригадын тобшололнуудтай дашарамдуулан гаргаһан ВКП(б)-гэй ЦК-гэй 1946 оной августын 17-ой тогтоол тухай ВКП(б)-гэй Обкомой секретарь А. В. Кудрявцевай элидхэлые соносоһон байгаа.

Нүхэр А. В. Кудрявцевай элидхэлэй һүүлээр ВКП(б)-гэй Обкомой членүүд ба пленумэй хүдэлмэридэ хабаадалсагшад үгэ хэлэжэ эхилһэн байна. Үгэ хэлэгшэд хадаа манай Областной Комитедэй, мүн тэрээнэй бюрогой хүдэлмэридэ байгаа угаа ехэнүүд дутуу дунданууды эрид шангаар шүүмжэлбэд. Тэрээнһээ гадна, үгэ хэлэгшэд болбол манай республикын партийна, советскэ ба ажахын органуудай хүдэлмэринүүдтэ байһан һүрхэй ехэ дутуу дунданууды баһал шанга хатуугаар шүүмжэлһэн байна.

Элидхэлэй дүүрэһэнэй һүүлээр, Бабушкин городой ВКП(б)-гэй горкомой секретарь нүхэр **Шевченко** үгэ абаба. Манай партиин Центральна Комитет болбол ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой хүдэлмэри тухай һүүлэй жэлнүүдтэ 3 удаа тогтоолые гаргаба, энэ хадаа манай хүдэлмэридэ олон тооной дутуу дунданууд бии байһан дээрэһээ болоһониинь эли, «ёһо тэдыгээр ударидаһанай үрэнүүд» гэжэ энэ оной июниин 15-да «Правда» газетэдэ толилогдоһон статьягай гарамсаар, бидэнэр өөһэдынгөө хүдэлмэридэ байгаа алдуу дутуунуудые большевистскэ ёһоор элирүүлэн гаргажа шадаагүй байгаабди гэжэ хэлээд, манай областной партийна организацида большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлхэ ябадал тон һулаар табигданхай байна гэжэ тэмдэглэбэ. Тиимэһээ, тэрэ статьяһаа зүб тобшолол хэжэ, өөһэдынгөө хүдэлмэриин дутуу дунданууды үнэхөөрөө шууд сэхээр элирүүлэн гаргаад, энэ дутуу дундые усадхаха хэрэгтэ партийна бүхы членүүдые хандуулжа шадаагүй байһамнай ехэл гэмшэлтэй ба манай хүдэлмэридэ ехэхэн хохидол ушаруулһан байна гээшэ гэжэ нүхэр Шевченко тэмдэглэбэ. ВКП(б)-гэй Обкомой секретарьнууд ба бусад харюусалгатай хүдэлмэрилэгшэд манай городто ерэдэггүй ба манай хүдэлмэриие саг үргэлжэ ударидадаггүй байна гэжэ хэлээд, горкомойнгоо, мүн тэрээнэй бюрогой хүдэлмэридэ байһан алдуу дутуунууд тухай саашань хэлээ.

Һүүлээрынь ВКП(б)-гэй Заиграйн айкомой секретарь нүхэр **Сафронов** үгэ хэлэбэ. Нүхэр Сафронов өөрынгөө үгэ соо иигэжэ хэлэбэ: ВКП(б)-гэй Обком болбол «Правдада» толилогдоһон статьягай гарамсаар, өөрынгөө хүдэлмэридэхи алдуу дутуунуудые элирүүлэн гаргажа, зүб тобшолол хээд, тэдэ дутуунуудые түргэнөөр усадхаха хэрэгтэ партийна организацинуудай бүхы хүсые элсүүлһэн байгаа һаань, үнгэрһэн хоер гурбан һарын турша соо бидэнэр нилээдгүй ехэ хүдэлмэри хэжэ, манай республикын хүдөө ажахыда, илангаяа малажахыда байһан томо томонууд дутагдалнуудые усадхаха талаар шухала алхамуудые хэхэ байгаабди. Обкомой бюро болбол «Правда» газетын зүгһөө гараһан шүүмжэлэлдэ буруугаар хандажа, ехэхэн алдуу хэһэн байна. Областной Комитедэй таһагуудай хүдэлмэридэнь айхабтар ехэнүүд дутагдалнууд байна. Тэдэ хадаа ВКП(б)-гэй айкомуудые, мүн өөһэд өөһэдынгөө ударидаха ёһотой участогуудай хүдэлмэриие шадамгай зүбөөр хүтэлбэрилжэ шадаагүй байна. Зарим таһагуудынь тодорхой зүб хүтэлбэриин орондо саарһаар гү, али телефоноор хүтэлбэрилхэ зэргэтэй байдаг. Обкомой зам харилсаанай таһагые даагша нүхэр Поверенов манай аймагтахи зам харилсаанай эмхи зургаануудай хүдэлмэриие ударидадаггүй байна. Манай республика дотор газар элдүүрилгын талаар ехэхэн дутуунууд бии. Газарые зүбөөр ашаглан эдлэхэ хэрэгые журамшуулха талаар газартаряалангай Министерство бодото хүдэлмэри хэнэгүй. Саашань нүхэр Сафронов болбол айкомуудай секретарьнуудай һуралсалые зүбөөр эмхидхэжэ байхань шухала гэжэ хэлэһэн ба ВКП(б)-гэй Заиграйн айкомой хүдэлмэридэ олон тооной дутуу дунданууд бии гэжэ мэдэрбэ.

ВКП(б)-гэй Обкомой секретариеой модоной ажаүйлэдбэриин талаар орлогшо нүхэр **Могнонов** үгэ хэлэбэ. Нүхэр Могнонов өөрынгөө үгэ соо манай республикын хүдөөажахын, мал ажахын ехээр гээгдэжэ ябаһаниие шүүмжэлэн тэмдэглэбэ. Тиигээд, хүдөө ажахын артелиин уставые эбдэхэ ябадал манай республикада тон ехээр гараһан байна гэжэ хэлээд, энэ хэрэгтэ шанга хатуу тобшололые ВКП(б)-гэй Обкомой зүгһөө хүсэд хээгүй ба артелиин уставые эбдэхэ ябадалые шууд болюулха талаар зохихо хэмжээнүүдыень дүүрэн абаагүй байна гэбэ. Мүн саашань хэлэхэдээ, Министрнүүдэй Совет ба аймгүйсэдкомууд болбол хүдөө ажахые ударидаха талаар ехэл муугаар хүдэлмэрилһэн байна, бэлэдхэлэй Министерствын Бурят-Монголдохи түлөөлэгшэ нүхэр Окунев өөрынгөө хүдэлмэридэ олон тооной алдуу дутуунуудые гаргадаг юм гэжэ нүхэр Могнонов хэлэбэ.

ВКП(б)-гэй Обкомой лекторскэ группые хүтэлбэрилэгшэ нүхэр **Хадалов** үгэ хэлэбэ. Манай идеологическа хүдэлмэридэ горьтойхон алдуу дутуунууд гараһан байна. Хэблэгдэжэ гараһан зарим нэгэн номуудта алдуутай зүйлнүүд олон байна. Партиин Областной Комитедэй хүдэлмэриин идеологическа участогые толгойлжо байгаа нүхэр Санжиев тус хүдэлмэриие тон муугаар хүтэлбэрилхэһөө гадна, өөрөөшье националистическэ шанартай политическэ алдуунуудые гаргаһан байна гэжэ нүхэр Хадалов хэлэбэ. Һүүлээрынь ВКП(б)-гэй Түнхэнэй айкомой секретарь нүхэр **Башкуев** үгэ абаба. Тэрэ хадаа ВКП(б)-гэй Обкомой бюрогой ба Областной Комитедэй таһагуудай хүдэлмэридэхи болон газартаряалангай Министерствын дутуу дунданууды шүүмжэлжэ үгэ хэлэбэ.

Республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр **С. М. Иванов** үгэ хэлэжэ, Министрнүүдэй Соведэй ба мүн Министерствонүүдэй хүдэлмэринүүдтэ оршожо байгаа угаа ехэ дутагдалнуудые элирүүлэн тэмдэглэбэ. Тиигээд, бидэнэр болбол парти ба правительствын зүгһөө манай республикада олгоһон ехэ туһаламжа ба хүнгэлэлтэнүүдтэ зүбөөр харюусажа, өөһэдынгөө хүдэлмэридэхи алдуу эндүүнүүдые түргэн саг соо усадхажа, бүхы хүдэлмэреэ, илангаяа хүдөө ажахыгаа эрид һайжаруулха ёһотойбди гэжэ хэлэбэ. ВКП(б)-гэй Кяхтын айкомой секретарь нүхэр **Шагдыров** үгэ абаад, ВКП(б)-гэй Обкомой инструкторнуудай хүдэлмэриие шууд һайжаруулжа, тэдэнэй шадабариие дээшэлүүлхэ ба инструкторнуудые шэлэн абаха ябадалые эрхэ бэшэ һайжаруулха ёһотой гэжэ хэлэһэн байна.

Республикын прокурор нүхэр **Крылов** үгэ хэлэбэ. Хүдөө ажахые ударидаха хүдэлмэридэхи нэгэн ехэ дутагдалынь юундэ байнаб гэбэл, колхозуудые эмхидхэлэй ба ажахын талаар бүхэжүүлхын түлөө тэмсэлэй һулаар ябуулагдаһанда байна гэжэ сэхэ хэлэхэ ёһотой гэжэ нүхэр Крылов тэмдэглэбэ. Колхозой зөөри хүрэнгые али болохоор үридэг, эдидэг, хулгайлдаг ба колхозой зөөрөөр дурааараа наймаа хэдэг этэгээдүүд болбол колхозно баялигые хороон багадхажа байһан гэмтэ этэгээдүүд болоно гээшэ. Тэдээнтэй хайра гамгүйгөөр тэмсэжэ, хатуу хэмжээ абаха ябадал хадаа колхозуудые ажахын ба эмхидхэлэй талаар бүхэжүүлхэ хүдэлмэриин нэгэн шухала зүйлынь болоно. Тиимэһээ, хүдөө ажахын артелиин уставые эбдэхэ ябадалтай эрид шууд тэмсэхэ хэрэгтэй гэжэ хэлээд нүхэр Крылов өөрынгөө үгэ хэлэлгые дүүргэбэ. Саашадаа үгэ хэлэлгэ үргэлжэлжэ, ВКП(б)-гэй Баргажанай айкомой секретарь нүхэр **Борисов** үгэ абаба. Нүхэр Борисов болбол холын аймагуудай хүдэлмэриие илангаяа һайнаар ударидажа, тэдэнэй хүдэлмэридэ туһаламжа үгэжэ байхань шухала гэжэ хэлэбэ.

ВКП(б)-гэй Областной Комитедэй секретарь **Б. Л. Лобсанов** дэлгэрэнгыгээр үгэ хэлэбэ. ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй августын 17-ой тогтоол болбол манай Областной Комитедэй хүдэлмэридэхи үндэһэн дутуу дунданууд ба алдуунуудые элирүүлэн гаргаһан байна. Шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлгэдэ буруугаар хандаһан ябадал гарадаг байна гээшэ. Энэ айхабтар ехэ дутагдал айкомуудай хүдэлмэрилэгшэдтэшье бии «Минии ойром бү хүрөөрэй», «би шинии ойро хүрэхэгүйб» гэһэн буруу ба алдуутай ябадалнууд байдаг гээшэ. Өөрыгөө шүүмжэлхэ ябадалда тон зүбөөр хандажа, большевистскэ шууд сэхэ шүүмжэлэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэнь шухала байна гэжэ нүхэр Б. Л. Лобсанов хэлэбэ. Саашань нүхэр Лобсанов үгэ хэлэхэдээ, парти ба правительство болбол манай республикада тон ехэ туһаламжа үзүүлһэн байна, энэ туһаламжатай дашарамдуулан бүхы хүдэлмэреэ һайжаруулжа, олониитын эдибхи хэшээлые бүри ехээр бадаруулхань шухала байна гэжэ зааһан байна. Ган болоо, таряа талхан үхэнтэбэ, үбһэ ногоон муу ургаа гэһэн хосорогдомол һаналнууд мүнөө хүртэрөө үзэгдэжэ, хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдтэ ехэхэн һаад түбэгые ушаруулдаг байна, иимэ ябадалнуудтай хатуугаар тэмсэжэ, хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэринүүдые зүбөөр эмхидхэн ябуулха гээшэ шухалын шухала байна гэжэ нүхэр Б. Л. Лобсанов хэлэбэ. Саашань нүхэр Лобсанов газартаряалангай ба малажалай Министерствонүүдэй хүдэлмэридэхи дутуу дунданууд болон алдуу эндүүнүүдые шүүмжэлэн хэлэбэ. Тиигээд, ВКП(б)-гэй зарим айкомуудай тоншье хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилдэгые тэмдэглэбэ. Ториин, Закаменай ба бусадшье аймагуудта нюдэ далдалха ябадалнууд гараһан байгаа гэжэ хэлээд, бүхы юумэдэ гүрэнэйнгөө урда үнэншэ байха гээшэ айхабтар ехэ удхатай байна гэжэ зааба.

Алдарта луговод нүхэр Герасимовай гайхамшагта һайн дүй дуршэлые тараан дэлгэрүүлхэ ябадал угаа ехэ удхатай юм, герасимовска методэөр сабшалангаа һайжаруулжа, үндэр баян үбһэ тэжээлые абаха гээшэ малажалые хүгжөөхэ ехэхэн үндэһэн болоно гэжэ Хэжэнгын айкомой секретарь нүхэр **Доржиев** өөрынгөө үгэ хэлэлгэ соо тэмдэглэбэ. ВКП(б)-гэй Обкомой кадрые эрхилһэн секретарь **Д. П. Сальников** үгэ хэлэжэ, кадрнуудые зүбөөр шэлэн абаха ба һайнаар хубаарилан табиха асуудалаар маша дэлгэрэнгыгээр үгэ хэлэһэн байна. Кадрнуудые шэлэн абаха, зүбөөр хубаарилан табиха ба тэдэнэрые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ маша олон дутагдалнууд байна. Иимэһээ энэ асуудалда анхаралаа ехээр табижа, большевистскээр хүтэлбэрилхэнь шухала гэжэ нүхэр Сальников хэлэбэ.

Ториин аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Черных** үгэ абаад, өөрынгөө үгэ соо иигэжэ хэлэбэ: хүдөө ажахын артелиин уставые эбдэгшэдтэй тэмсэхэ ябадал манай аймагта тон хангалтагүйгөөр хэгдэнэ. ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр Иванов болбол артелиин уставые эбдэһэн ба колхозой зөөри зөөшые үриһэн этэгээдүүдтэй хатуугаар тэмсэхын орондо тэдэнэрые али болохоор хүнгэдхэхые оролдоһон баримтануудые гаргаһан байха юм. Хүдөө ажахын талаар манай республикын гээгдэнги ябадалые түргэнөөр усадхахын түлөө колхозно уставые эбдэдэг ябадалые дары сагаа зогсоожо, колхозуудые эмхидхэлэй ба ажахын талаар хэзээ хэзээнэйхиһээ үлүүгээр бэхижүүлхэнь шухалын шухала болоод байнабшуу.

ВКП(б)-гэй Обкомой секретарь **В. М. Кучеров** үгэ хэлэбэ. Нүхэр Кучеров өөрынгөө үгэ хэлэлгые республикын ажаүйлэдбэриин предприятинуудай хүдэлмэринүүд тушаа зорюулан хэлэһэн байна. Тиихэ зуураа, манай республикын түрүү предприятинууд квартальна ба һарынгаа түсэбүүдые яһала гэмгүй дүүргэдэг байха юм. Гэхэтэй хамта, нилээд олон предприятинууд өөһэдынгөө түсэбтэ хүдэлмэринүүдэй дүүргэлтэнүүдые һараһаа һарада, кварталһаа кварталда таһалдуулдаг байна. Ажаүйлэдбэриин һалбаринуудые хүтэлбэрилхэ ёһотой ВКП(б)-гэй Обкомой таһагууд өөһэдынгөө хүтэлбэрилхы үүргые дээшэлүүлжэ, предприятинуудые шадамгай зүбөөр хүтэлбэрилжэ хүсэд шадаагүй байха юм. Сталинска дүрбэдүгээр табанжэлэй түсэб болбол бидэнэй урда гүн ехэ зорилгонуудые табинхай. Эдэ зорилгонуудые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөн хаахаанагүй үргэн далайсатайгаар дэлгэрүүлэгдэхэ ёһотой байгаа. Гэбэшье, социалистическэ мүрысөөе хүтэлбэрилхэ ябадалда ехэхэнүүд дутагдалнууд байна. ВКП(б)-гэй Железнодорожно райком болбол социалистическэ мүрысөөе дэлгэрүүлхэ тухай ВКП(б)-гэй Обкомой бюрогой тогтоолые удаан болзор соо зүбшэжэ хэлсээгүй байһан байба. Эдэ дутагдалнуудые яаралтай түргэнөөр усадхажа, республикын бүхы предприятинуудай хүдэлмэринүүдые эрид һайжаруулха ёһотойбди гэжэ нүхэр В. М. Кучеров хэлэбэ. Саашанхи үгэ соогоо республикын нютагай ажаүйлэдбэриин ба эдеэ-хоолой Министерствонүүдэй хүдэлмэридэхи дутуу дунданууды эрид шангаар шүүмжэлэн тэмдэглэбэ.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ **Г. А. Цыденова** үгэ хэлэхэдээ, малажалые хүгжөөхэ асуудалда ехэхэн анхаралые табижа, энэ талаар байһан ехэ ехэнүүд дутагдалнуудые шүүмжэлһэн ба малажалай Министерствын муугаар хүдэлмэрилһые тэмдэглэбэ. Тиигээд советскэ органуудай хүдэлмэриие эрид һайжаруулха тухай хэлэбэ.

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй дэргэдэхи КПК-гэй Бурят-Монголдохи түлөөлэгшэ **Б. П. Чесноков** үгэ хэлэбэ. Нүхэр Б. П. Чесноков болбол ВКП(б)-гэй Областной Комитедэй, тэрээнэй секретарьнуудай болон бюрогой хүдэлмэридэ бии дутагдалнуудые шүүмжэлһэн ба тэрэ талаар айхабтар зүб зүйтэй тобшололнуудые хэһэн байна. ВКП(б)-гэй Обкомой бюрогой членүүдэй ба баһа бусадшье харюусалгатай хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө шүүмжэлэлдэ буруугаар хандаһан ябадалнуудай гараһан тухай өөрынгөө үгэ соо сэхэ ба тодорхойгоор хэлэһэн байна. Тиигээд, саашань үгэ хэлэхэдээ, партиин Обкомой хүдэлмэриин практикада хүдэлмэриингөө һайн талыень харуулхые оролдоод, хүдэлмэриингөө дутагдалтай талыень хурса тодорхойгоор харадаггүй ябадал бии байна гэжэ нүхэр Б. П. Чесноков өөрынгөө үгэ соо тэмдэглэбэ. Тиихэ зуураа, ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй августын 17-ой тогтоол соо тэмдэглэгдэһэн Бурят-Монголой Обкомой хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые усадхаха арга-хэмжээнүүд тухай зааһан байна.

Тус пленум дээрэ бусад олон нүхэдүүд үгэ хэлэһэн байна. Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **Быстров**, «Бурят-Монгольская Правда» газетын харюусалгата редактор нүхэр **Неверов**, Обкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагшын орлогшо нүхэр Петухов, ВКП(б)-гэй Тарбагатайн айкомой секретарь нүхэр **Балханов**, малажалай Министр нүхэр **Хазагаев**, Газартаряалангай Министр нүхэр **Дубровский**, ВКП(б)-гэй Мухаршэбэрэй айкомой секретарь нүхэр **Митякин**, Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **Хангалов**, Гүрэнэй аюулгүйе сахиха Министрын орлогшо нүхэр **Санжицыренов**, Обкомой пленумэй член нүхэр **Болсохоев**. ВКП(б)-гэй Курумканай айкомой секретарь нүхэр **Санжимитыпов** ба бусад хэлэбэд.

Пленум дээрэ үгэ хэлэгшэд хадаа манай республикын партийна, советскэ ба ажахын органуудай хүдэлмэридэ оршожо байгаа угаа ехэ дутагдалнуудые большевистскэ шууд сэхэ шүүмжэлэлээр элирүүлэн гаргаһан байна. Хүдөө ажахын талаар республикынгаа гээгдэжэ байһан ябадалые ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй эрилтын ёһоор түргэн саг соо усадхаха гэһэн асуудал ВКП(б)-гэй Областной Комитедэй XXIV пленумэй хүдэлмэридэ эгээн ехэ һуурииe эзэлбэ.

Сталинска дүрбэдүгээр табанжэлэй агууехэ түсэбые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөнэй гайхамшагта тугые улам хүсэтэйгөөр бадаруулжа, манай республикын ажахын бүхы һалбаринуудта үнэхөөрөө ехэ дэбжэлтэ гаргаха гээшэ республикын партийна, советскэ, профсоюзна, комсомольско ба ажахын органуудай эгээл шухала зорилго болоно гэжэ пленум дээрэ үгэ хэлэгшэд тон зүбөөр тэмдэглэһэн байна.

Үгэ хэлэлгэнэй дүүрэһэнэй һүүлээр, ВКП(б)-гэй Обкомой секретарь нүхэр А. В. Кудрявцев түгэсхэлэй үгэ хэлэжэ, пленум дээрэ гараһан шүүмжэлэлнүүдые тон зүйтэй гэжэ тэмдэглээд, саашадаа большевистскэ шүүмжэлэлые үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, бүхы хүдэлмэридөө амжалта туйлаха шухала гэжэ зааба.

Улан-Удын эрэшүүлэй № 1 дунда һургуулиин физикын һургагша нүхэр Медведев республикын эрхим һургагшанарай нэгэн юм. Нүхэр Медведев һуралсалай шэнэ жэлые эрхим бэлэдхэлтэйгээр угтаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Медведев һайнаар түхеэрэгдэһэн физкабинедтээ заняти үнгэргэжэ байна.

З. Веснинагай фото.

ТҮРҮҮ АГИТКОЛЛЕКТИВ

Закаменай аймагай Үлэгшэнэй сомоной «Майн-1» колхозой партийна эхин организациин агитколлективэй агитаторнууд һайнаар хүдэлмэрилнэ. Эндэхи агитаторнууд үбһэ ба таряа хуряалгын үедэ энэ хүдэлмэридэ хабаадалсадаг, колхознигуудай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэриие эршэмтэйгээр ябуулжа, тэдэнэрые шэн зоригто ажал тээшэ хүтэлбэрилһэн байгаа.

Парторганизациин секретарь нүхэр Улзутуев болбол агитаторнуудай семинар ба зүблөөнүүдые удаадары үнгэргэжэ, тэдэнэрые мүнөө үеын оршон байдалтай ба колхозойнгоо хүдэлмэритэй танилсуулдаг юм. Тиимэһээ агитаторнууд нүхэд Эрдынеева, Дамдинов ба бусад болбол агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриие тон һайнаар эмхилжэ, колхознигуудай дунда социалистическэ мүрысөөнэй долгиие дэлгэрүүлнэд.

Агитаторнуудай эдибхитэй туһаламжатайгаар социалистическэ мүрысөөн дэлгэржэ, ажалай үндэр бүтээсэнүүдые туйладаг стахановецууд эндэ олошоржо байна.

О. АЮШИЕВ.

Парти ба правительствын анхаралай харюуда...

Манай республикын колхозууд ба колхознигуудта советскэ правительство ба большевистскэ парти болбол айхабтар ехэхэн туһаламжа үзүүлбэ. Мүнөө жэлдэ манай колхозуудта гүрэнэйнгөө үмэнэхи уялгата түлбэринүүдые дүүргэхэдэнь ехэ хүнгэлэлтэ үгтэхэһөө гадна, таряа талханай талаар туһаламжа үзүүлэгдэһэн байна.

Энэ түүхэтэ хэмжээ-ябуулгые Сэлэнгын аймагай эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд үнэн зүрхэнһөөн һайшаажа, энээнэй харюуда стахановска методээр ажаллажа, адууһа мал үсхэбэрилхэ ба үндэр баян ургаса туйлаха түсэбүүдээ үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлнэ.

Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой комсомолецууд өөһэдынгөө ээлжээтэ суглаан дээрэ энэ асуудал зүбшэн хэлсэһэнэйнгээ һүүлээр тэндэхи 35 комсомолецууд энэ асуудалаар агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр хэжэ эхилээ.

П. АНГАРОВ.

Комсомолецууд түрүүлжэ ябана

Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажалай артелиин комсомольско эхин организациин секретарь нүхэр Зондуева болбол бүхы комсомолецуудтаяа хамта үбһэ ба таряа хуряалгада эдибхитэйгээр хабаадалсана. Тэрээнһээ гадна, эндэхи комсомолецуудай олонхинь агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриие эдибхитэйгээр ябуулна.

Үбһэ хуряалга дээрэ хүдэлмэрилдэг комсомольско-залуушуулай звеногой членүүд нүхэд Н. Гармаев, Е. Чимитова, Л. Дамбадоржиева, Д. Дондокова, комсорг нүхэр Зондуева болон бусад үдэр бүри даалгабарита нормоёо 125 процент хүргэтэр дүүргэжэ ябанад.

Гэбэшье, тус колхозой коммунистнууд ба комсомолецууд болбол Сталинска табанжэлэй түсэб тухай түүхэтэ хуулитай болон уласхоорондын оршон байдалтай өөрынгөө колхозой членүүдые гүнзэгыгөөр танилсуулна гэхэ аргагүй байна.

Ушар иимэһээ партийна ба комсомольско эхин организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ алдуу эндүүгээ ойрын үдэртэ усадхаха үүргэтэй.

Ж. ЦЫБАНОВ.

Гүрэнэй зөөри үригшэдые хатуу хэмжээндэ хабаадуулха

Курумканай аймпотребсоюз ба аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй дэргэдэхи худалдаа-наймаанай таһагта гүрэн түрын хэрэгүүдтэ эсэргүү хандадаг, элдэб хулгайшад, мэхэшэд ба үригшэд суглараһан байна.

Жэшээлхэдэ, аймпотребсоюзай түрүүлэгшэ нүхэр Молчанов болбол өөрынгөө дура зоригоор аймцентрын ажалшадые хилээмээр хантахын орондо хэдэн тонно талхые колхозуудта «урьһаар» гэжэ хубааһаар тэрэнээ бүримүһэн һалгаһан байха юм. Тэрээнһээ боложо аймцентрынхид талха таряагаар дутажа, тэдэнэртэ тогтоогдоһон нормо үгтэнэгүй.

Аймпотребсоюзай системын хүдэлмэрилэгшэд нютагай сельпонуудта ерэһэн эд бараа ба эдеэ хоолой зүйлнүүдээр өөһэдыгөө хангаха ябадал гаргана. Сельпонуудта ерэһэн эд бараа ба эдеэ хоолой продуктнуудые аймпотребсоюзай хүтэлбэрилэгшэдэй «запискаар» тэдэнэрэй танил талын ба «өөрын» хүнүүд абаад лэ дууһадаг байна. Үнгэрхэдөө аймпотребсоюзай хүтэлбэрилэгшэд эдеэ хоолой продуктнуудые эшэхэ нюургүйгөөр үлүү ехээр абаха зуураа, өөрынь сэнгээр (процентыень нэмэлгүй) абажа байдаг заншалтай болонхой. Энээниие мэдэжэ байһан нүхэр Молчанов ямаршье хэмжээнүүдые абадаггүй, кооперативна зөөриие үрихэ ябадалда өөрөөшье туһалжа һууна.

Мургунска сельпогой түрүүлэгшын тушаалда ямаршье этигэл найдабаригүй Самбуев гэгшэ шурган ороод, энэ сельпогой ажал хүдэлмэриие унагааһан байха юм. Мүн сельпогой бухгалтер нүхэр Тупанова гэгшэ тус сельпогой тоо бүридхэл ба тоосоое бусайдуулжа худхаад, тэндэ үрилтэ хэжэ байна.

Сельпогой түрүүлэгшэ Самоуев, бухгалтер Тупанова, худалдаа хэгшэд Очирова ба Осипова гэгшэд худалдаа-наймаанай хүдэлмэриие аймпотребсоюзай хүтэлбэрилэгшэдэй шалгадаг хинадаггүй, харин кооперативна зөөриие хулгайлжа байгшадые далдалжа байһан дээрэһээ, энэ оной түрүүшын хахад жэлэй турша соо гүрэнэй сэнгээр 50 мянган түхэригэй эд бараа ба элдэб эдеэ хоолой зүйлнүүдые хулгайлжа үбэршэлөө. Теэд аймпотребсоюз эдэнэрые хатуу шанга хэмжээндэ үшөө хабаадуулаагүй.

Сэрэгэй эмхи зургаануудай албахаагшад болбол эдеэ хоолой тусхай нормо абаха эрхэтэй гээшэ. Гэбэшье, эдэнэр энэ жэлэй эхилһээр юушье абаагүй. Июль һарада эдэнэрэй нормодо зорюулагдаһан 4 толгой үхэрнүүд алагдабашье, эндэхи офицернүүдтэ нэгэшье килограмм мяхан хүртөөгүй һэн. Харин тиихэдэ аймпотребсоюзай «ноёдто», мүн магазинуудые даагшадта хэдэ-хэдэн килограммаар энэ мяхан үшөө хүнгэлэгдэһэн сэнгээр хубаагдашоо. Бусадшье продуктнууд иимэрхүүгээр эдэнэрэй эдеэ хоолдо гээд һалшана.

Аймагай худалдаа-наймаанай организацинуудай иимэ жэгшүүритэй байдал хаража байгаад, тус аймагай гүйсэдхэхэ комитет ба ВКП(б)-гэй айком ямаршье хэмжээ мүнөөдэр хүртэр абаагүй байһань гайхалтай.

Худалдаа-наймаанай хүдэлмэриин эмхи журамые зоргоороо эбдэжэ, арад зоной хүлеэжэ байһан кооперативна товарые хуули бусаар хулгайлдаг хүтэлбэрилэгшэдтэ хатуу шанга хэмжээ абаха саг ерээ бэшэ гү.

Б. РИНЧИНОВ.

Ториин аймагта таряа гээхэ ябадалтай тэмсэнэгүй

...жэл Ториин аймагта, рес...ликын бусад аймагуудтай жэ...лдэ, тариянь бараг һайн ургаа. ...шье, ургаса хуряалгада бэлэд...гүйгөөр, буруугаар түсэблэн ...оной асастэ мүнөө үедэ таряа...гаар гээжэ байна.

...жээлхэдэ, тус аймагай Доо...Ториин сомоной „Авангард" ...озой поли дээрэ нэгэ дүрбэл...метр хуряагдаһан талмайда ...хори гаран таряанай колосууд ...гдэһэн байха юм. Нэгэ дүр...лжэн метр талмай дээрэ таряа ...хоёрхон лэ колос үлөөгдэһэн ...ал, гектарта нэгэ пүүд тарян ...дэг гэжэ хэндэшье мэдээтэй ...а. Теэд, энэ колхоз, дүрбэл...метр газарта 20 гаран колос ...д байхадаа, гектар бүридэ ...10 пүүд ороохо гээһэн болоно... Тиимэ гээлтэ юундэ гара...гэхэдэ, жаткаар таряа хадаг...өөһэдынгөө ажалда ехэ ха...салгагүйгөөр хандана. ВКП(б)-...ленэй кандидат жаткын ма...ист Филиппов гэгшэ жаткадаа ...үхибүүдые һуулгаад, өөрөө ...лай дунда ороод унташана. ...дуршалгүй баганууд үхибүүд ...не шадабаригүйгөөр хадажа, ...ихубиинь гээдэг байнад. Теэд ...озой правлени (түрүүлэгшэнь ...р Корнев), партийна организа... (секретариинь нүхэр Головкин) ...е зореон гээжэ ябаһан ма...ногвуудта либеральнаар хан... Таряа хуряалгын ябаса ту...асуудалые партийна суглаан ...э хэлсэхэ зуураа, Филипповтэ ...шье хэмжээ абангүй орхёо. ...то дээрэ колхозой хүтэлбэ...гшэдэй нимэ хандалга хадаа ...е гээжэ, гэмтэ ябадал хэгшэ...урмашуулжа, толгойень эль...я ябадал мүн болоно гээшэ. ...иин аймагта таряа хуряал...дээрэ нүүжэ гараһан „Б. М. ..." газетын редакци хүдөө бэ...дэй ба агрономуудай ха...гатайгаар, Доодо-Бургал... сомоной „Заветы Ильича" гэ...колхоздо ургаса хуряалгын ...рые шалгаһан рейд хэһэн... Энэ рейд-шалгалта тус кол...полинуул дээрэ боложо бай...узагай гэмтэ ябадалнуудые ...лаа.

...колхоздо 380 гектар тал...дээрэ шэниисэ хуряагдаһан ...й болоо. Теэд эндэ ороохо ...н суглуулагдаһанһаа үлүү ...лэн байна. Хараһан зүгтэ, ...газарта таряанай гээгдэл...шэ юумэ үгы.

...гээгдэл юун дээрэһээ ...б гэхэдэ, нэгэдэхеэр, хада...хэ муугаар хадана. Хуряаг...гэжэ тоологдодог энэ 380 ...шэниисын талмай дээрэ нэ...рбэлжэн метр газарта 50-һаа ...ртэр таряанай колос гээгдэ...айна. Эгээл багаарнь тоолохо ...һаа, эндэ нэгэ гектар газар...о центнер таряа гээгдэһэн, ...а 380 гектар газарта 770 ...р шэниисэ орхигдоһон бай... Тэрээнһээ гадна, энэ кол...хадаһан таряагаа боодог ... „Бооходо улам ехэ гээлтэ ...ог юм" гэжэ колхозой хүтэл...гшэд хэлсэжэ байлаг. Поли ...ээ молотилкын дэргэдэ за...аар зөөжэ, тарян харгы ...г. Поли дээрэһээ молотил...тэр ошоһон харгынууд та...колос ороохонуудаар са...һан байна.

...н, эндэхиин харгые мэдэ...аян замаи хүнүүдтэ „Заветы ...а" колхозой поли дээрэ ехэ ...той" юм даа, ямаршье нюдэ хадхама харанхы һүни шэниисээр сагааруулагдаһан харгынуудаар ябаа һаа, тэлэнэр төөрихэгүйл даа. Эдэ харгынууд ехэ олон, эндэ хэдэн арбаад центнер шэниисэ шоройдо булагдажа хосороо.

Энэ колхоздо тарян зореон, хорото ёһоор үгы хэгдэнэ гэжэ хэлэхэдэ гэнэн хонгор хүнүүд этигэнгүйшье байхадаа болохо. Теэд, үнэн бодото дээрэ, ёһороо тиимэ юм. Поли дээрэ валнуудай хэбтэһэн газарта адхарһан тарян мүнөө сайража хэбтэдэг. Энэнь хүнэй аманда орохогүй, шубуу шонхорой аманда ороховь бэзэ. Тракторна бригадын морид 2, 5 центнер будаа эдижэ һалгаагаа. Таряа зөөжэ байһан морид валнуудые зайжа эдеэлжэ ябадаг. Моридойгоо аманда хошуубша хэжэ ялаа колхоз гээшэ гү?

Таряае гутааха талаар бүри жэгжүүритэй муухай жэшээ жаткын машинист Банзаракца Самсуев гэгшэ харуулһан байна. Энэ хүн нэгэ участок дээрэ 3 гектар шэниисэ хадаад, тэрэнэйнгээ нэгэ гектарынь миин жаткаар эльбүүлжэ, моридоороо гэшхүүлээд, улэһэн хоёр гектарайнь 50 шахуу процентыень хэрэггүй болгоһон байна. Иимэ жэгшүүритэйгээр ажалдаа юундэ хандан абта гэжэ тэрээнһээ асуухада, „Шадалайнгаа лэ зэргээр хээлби даа" гэдэг. Теэд, „шадалайгаа зэргээр гутаагаалби даа"—гэжэ энэ хүнэй үгые заһажа хэлэхэдэ болохо байгаа.

„Заветы Ильича" колхозой поли дээрэ таряанай гээгдэлэй боложо байһан гол шалтагаанууд иимэ байна. Тус колхозой правлени дээрэ байһан организацинуудай ба агрономическа мэргэжэлтэнэй заабари дурадхалнуудые хэрэглэдэггүй, саг үргэлжэ хазагайруулдаг байһан дээрэһээ, хуряалгые эхинһээнь эхилжэ буруугаар, энэ тэрэ үбгэдэй заабаряар ябуулһан байна. Ургаса хуряалга эхилхэһээ бүри урда тээ Бургалтайн МТС-эй ахалагша агроном нүхэр Асеев гэгшэ таряанай болоһониие шэнжэлжэ үзэһэнэйгөө һүүлээр, Доодо Нарин гэжэ газарта шэниисэ боложо эхилжэ байна, тиимэ тулада эндэһээ эхилжэ хуряалга хэхэ хэрэгтэй гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Галсановта хэдэ дахин дабтажа, һэргээмжэлэн хэлэһэн байгаа.

Теэд агрономой үгые Галсанов дуулаа гү? Үгы, ондоогоор хээ. Галсанов өөрынгөө түрэл ба ехээр хүндэлдэг үбгэн Цыбикжапов Тамажап гэгшэһээ саг үргэлжэ заабари асуудаг шэнгеэрээ, хуряалгаяа хаанаһаа эхилхэбибди гэжэ мүн лэ асууһан байгаа, энэ зүрюу үбгэн, хүнэй хэлэһэн үгые хэзээшье дуулаагүй юм. Мүнөөшье баһал агрономой заабарида зүрюу заабари правленида үгэһэн байгаа. Теэд, Тамажап „баабайн" заабаряар колхоз овёс хадалгада түрүүлэн орожо, 7 жатка 10 шахуу хоног хүдэлмэрилһэн байгаа. Иигэжэ мүнөөшье болтор яагаашьегүй, адхарангүй байжа байха овесые 10 хоног соо хуряажа, сагаа баража байха зууран, Доодо Наринай шэниисэ сагһаа үлүү узуур дээрээ байшоод, адхаржа эхилһэн байна. Тиин мүнөө болоходо, „Заветы Ильича" колхозойхид поли дээрэ өөһэдынгөө гаргаһан шэн хатуу зоригто ажалай үрые абажа байна бэшэ, харин Цыбикжаповтан, Галсановтан ба бусадай ядуу тулюур „хүтэлбэриин" үрые амсажа байна гээшэ.

Ургаса хуряалга эхилхын урда тээ Цыбикжаповые шанар шалгаха инспектороор табиһан байна. Хуряалгын шанарай ехээр муудажа таряа ехээр гээгдэжэ эхилэмсээрнь, шанарые шалгадаг инспектор үбдэшөөл мүнөө хэбтэнэ. Юумэнэй муу болохотой зэргэ үбдэшэдэг мэхэ Цыбикжапов „баабайда" үнинһөө хойшо бии юм. Нёдондо жэлдэ хуряалгын үедэ баһа шанарые шалгадаг инспектор байгаа. Теэд һүүрин дээрээ 500 бухал таряанай ургашахада, „шанар шалгагша инспектор" Цыбикжапов Тамажап гээшэ уялгаяа ондоо хүн лээрэ тохоод, яаруугаар үбдеэд хэбтэшэһэн байна. Тарланай гээгдэл болоһон шалтагаануудай нэгэдэхинь тиимэ байна.

Хоёрдохи шалтагааниинь юуб гэхэдэ, шэниисынгээ ехээр гээгдэжэ эхилхэдэнь, хүсэ хүртэхэеэ болихолонь колхозой правлени таряанажалай хоёр бригадаа нийлүүлжэрхёод, шэниисэ хуряалга дээрэ табиба. Энэнь таряанай гээгдэлые бага болгоо бэшэ, харин улам ехэ болгоо. Юуб гэхэдэ, хоёр бригадын бригадирнууд бэе бэедээ найдаад, ямаршье харюусалгагүйгөөр ажаллажа байна. „Заветы Ильича" колхоздо мүнөөшье хүртэн таряагаа гээһээр зандаа.

ВКП(б)-гэй Ториин айкомой бюро „Б. М. Үнэн" газетын рейд-шалгалтын һүүлээр тус газетэдэ гараһан „Заветы Ильича" колхоздо боложо байгаа гэмтэ хэрэгүүд гэжэ статьяе зүб гэжэ тоолоод, колхозой хүтэлбэрилэгшэдые тушаалнуудһааь гаргаа, заримыень партиһаань гаргаад, мүрдэлгын органуудта хэрэгыень үгэһэн байна.

Энэ ушар энэ тэдыгээр дүүрээ гү гэхэдэ, дүүрээгүй байнабшуу. Манай нүүдэл газетын статьягай һүүлээр, колхозой түрүүлэгшэ Галсанов, Бургалтайн МТС-эй директор Аюша Цыбикжапов („баабай" Цыбикжаповай дүү) гэгшэд газетэдэ эсэргүү, парти ба советскэ засагта харша ёһотой гэгшын кампани ябуулһан байна. Газетын дохёоной һүүлээр хуряалгые шанартайгаар ябуулха хэрэгтэ колхознигуудаа зоригжуулан элсүүлхын орондо, харин эдэ хоёр бригадануудаар зайжа ябажа, „газетэ шалгалта хэхэ эрхэгүй юм, газетэ худалаар бэшээ, манай гээлтэ тиимэшье ехэ бэшэ юм" гэхэ мэтээр колхозниугуудта хэлэжэ ябаһан байха юм. Партида эсэргүү абари ааша гаргаһанайгаа түлөө эдэ хоёр хүнүүд хуулиин үмэнэ харюусаха бэзэ гэжэ найдахаар байна.

Ториин аймагай колхозуудай полинууд дээрэ шэнэ ургасаа хулгайда абхуулха ябадал баһа бии. Жэшээлхэдэ, „Авангард" колхозой 8 бухал таряаень хулгайшан нэгэ һүни сохижо абашоо, Свердловэй нэрэмжэтэ колхоздо баһал тиимэ баримта бии.

Дээрэ дурсагдаһанһаа ямар тобшолол хэгдэхэ ёһотойб гэхэдэ, Ториин аймагай партийна, советскэ ба газаргаряалангай органууд шэнэ ургасые гээлтэгүйгөөр хуряажа абахын түлөө тэмсэнэгүй.

Колхозниугуудай хара хүлһөө гаргажа ургуулһан таряае гээхэ ябадалые хёрхолигоор хараагүй һуужа байһан аймагай хүтэлбэрилэгшэд колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй нэгэн хамта харюусалсаха ёһотой.

Д. ЛОБСАНОВ, манай тусхай корреспондент.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хойто түмэрзамай Бологда станциин поездной вагонно эрхим мастер Анна Васильевна Быкова.

Энэ нүхэр эрхим һайн ажалай түлөө «Сталинска призывэй ударникта», «эрхим вагонник» ба «1941-1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үеын шэн габьяата ажалай түлөө гэһэн медальнуудаар шагнагдаһан байха юм.

П. Сотниковой фото (ТАСС-эй фотохронико).

ТҮРҮҮ ТЕХНОЛОГИИЕ ШУДАЛЬҺАН ТҮМЭРШЭ ДАРХАШАД

ПСЗ-гэй түмэршэ дархашад-стахановецууд нүхэд К. Д Соболев, Г. П. Викулов гэгшэд «СО» сериин паровоздо шухала детальнуудые халуунаар шэрээхэ шэнэ метод шудалжа, паровозуудай частьнуудые һайжаруулха, мүн ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, тиихэтэй хамта, тэрэниие химдаар бүтээхэ арга олоһон байна.

Эдэнэр түрүү технологиин шэнэ метод шудалжа, үйлэдбэриингөө даалгабариие хододоо үлүүлэн, эрхим шанартайгаар дүүргэдэг боложо, һараһаа һарада эрхим һайн амжалтануудые туйлана. Нүхэр Соболев августын 1-дэ жэлэйнгээ үйлэдбэриин даалгабариие 180 процент, Викулов 195 процент дүүргэжэ шадаа.

Б. ЦЫДЕНОВ.

Үбгэн ангуушын үндэр соло

Үбгэн ангууша Иван Фирафонтьевич Жданов гэгшэ мүнөө 70 наһа хүрэбэ. Энэ үбгэниие эрхим ангууша гэжэ Тарбагатайн аймгаархин бултадаа шахуу мэдэхэ болонхой. Нүхэр Жданов 55 жэл соо агнажа байна. Тиихэ зуураа энэ хугасаа соо хэдэ мянган хэрмэ, 12 үнэгэ, 200 шахуу һолонго, 300 үен, хэдэн зуугаад шандага, тарбага, үрхэ ба бүдүүн хүзүү гэхэ мэтэ ангуудые алаба. Иван Фирафонтьевэй хүгшэн Пелагея Никифоровна гэгшэ 15 жэл соо үбгэнтэеэ хамта агналсаа.

Һүүлэй табанжэл соо Пелагея хүгшэн Иван үбгэн хоёр хэдэн арбаад шононуудые алаһан байха юм. Мүн энэ жэлэй эхинһээшье хойшо 4 шоно алаба.

Эдэ шононуудайнгаа арһа аймпотребсоюзда тушаагаад 1900 түхэриг мүнгэ абаа. Тэрээнһээ гадна шононуудые хорооһонойнгоо түлөө 1200 түхэриг шан абабад.

Парижска Амгалан тайбанай конференци дээрэ

ИТАЛИДА ХАМААТАЙ ПОЛИТИЧЕСКЭ БА ТЕРРИТОРИАЛЬНА АСУУДАЛНУУД ТУШАА КОМИССИ

ПАРИЖ, сентябриин 10 (ТАСС-эй спецкорр.). Италида хамаатай политическэ ба территориальна асуудалнууд тушаа комиссиин мүнөөдэрэй заседани дээрэ Триестын сүлөөтэ территориин статудай проектые зүбшэн хэлсэхын тулада подкомиссиие ... болгохо тухай асуудал табигдаба.

Английска делегат статут тушаа үгэ хэлэлгэ хэһэнэй хэрэггүй гээд буруушаана.

Комиссиин түрүүлэгшэ Игелянд (Урда-Африканска Союз) болбол комиссида статудай проект тухай зүбшэн хэлсэнгүй, харин подкомиссида үгэ хэлэлгэ хэхые дурадхаба. Энэ дурадхалые английска делегат Макнейл дэмжээд, „комисси гээшэ үгэ хэлэлгые хэнгүй үнгэржэшье шадаха юм, делегадууд хадаа өөһэдынгөө меморандумые, дурадхалнууд ба ажаглалтануудые подкомиссида бэшэгээр үгэжэ шадаха" гээд хэлэһэн байха юм. Макнейл хадаа тиимэ дурадхал юундэ оруулааб гэхэдэ; комиссиин үмэнэ табигдаһан асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэдээ яараха хэрэгтэй гэһэн шалтаг бариба. Гэнтэ яарааша болоһон Великобританиин делегадай буруу һанал хадаа хүнүүдые гайхуулангүй үнгэрөөгүй. Италида хамаатай политическэ ба территориальна асуудалнууд тушаа эгээ энэ комиссида Мон—Табор гэдэг хүн амитангүй бишихан губи газарые Францида дамжуулан үгэхэ тухай асуудалые зүбшэн хэлсэлгэ бүхэли дүрбэн заседаниин сагые бараһан байнабшуу. Тиигэжэ байхадань Великобританиин делегадууд яараагүй һэн. Теэд мүнөө Триест тухай тиимэ шухала асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэг гараад байхадань, Великобританиин делегат дан ехээр ярадаг зан гаргажа захалаа.

А. Я. Вышинскиин хэлэһэн үгэ

Макнейлын оруулһан дурадхалые буруушаажа Советскэ Союзай түлөөлэгшэ Вышинский үгэ хэлэбэ.

— Советскэ делегаци болбол үгэ хэлэлгэ хэхэгүй гэһэн английска делегациин дурадхалые дуулахадаа нэгэ бага гайхаһан байна. Манай комиссида угаа шухала асуудалые зүбшэн хэлсэлгые элидэ гаргаха ябадалые хизаарлаха гэһэн һэдэлгэһээ ондоогоор Макнейлын эндэ хэлэһэниие ойлгожо болохогүй. Тиимэ дурадхал манай комиссида таарахагүй байна. Гансал бэшэгээр оруулһан мэдүүлгын бии байһан сагта амаараа хэлэжэ болохо юм гэхэ болоо һаа комиссиин членүүдэй эрхыень хизаарлаха ябадалда хүргэхэ болоно. Тэрээнһээ гадна, бидэнэй тогтоон абаһан заабарида зүрюу болохо юм.

Бидэнэр хэрбээ үгэ хэлэхэ текст комиссиин членүүдэй мэдэлдэ эртээнһээ үгтөөд байгаа юм һаань, тэдэниие Конференциин хүдэлмэреэ ябуулха хэлэн дээрэ аман үгөөр оршуулхагүй байна гэжэ тогтооһон байгаабди. Энэ хадаа зохистой байха юм. Теэд Великобританиин делегат энээнһээ хэтэрээд, Триест тушаа комиссида юрэ үгэ хэлэхэгүй гэжэ дурадхаба.

Юундэ иимэ асуудал энээнэй урда тээ табигдаагүй һэн бэ? Тиин мүнөө Триестын проблемэдэ тулажа ерээд байхадамнай иимэ асуудал табигдаба гээшэб? Договорой бусад статьянуудые зүбшэн хэлсэжэ байхада энээн тухай яахадаа хэлэгдээгүй байгааб? Триестын ерээдүйн сагай ажамидаралда ашатай туһатай байха болон бүхы дэлхэйн олониитын һонирхохо асуудалые зар тунхаг болгохогүйн тулада мүнөө дурадхажа байһан шэнгеэр тиимэ яаралтай хэмжээнүүдые энээнэй урда тээ юундэ абаагүй байгааб?

Яараха хэрэгтэй юм гэлсэнэ. Теэд ярахадаа алдуу эндүү гаргаха ябадалһаа зайсаха хэрэгтэй.

Советскэ делегаци болбол Великобританиин түлөөлэгшын оруулһан дурадхалые зүб бэшэ гэхэһээ гадна, харин аюултай гэжэ тоолохо байна. Тэрэ хадаа хэн нэгэ юумэһээ айжа байхадаа, вюуха гэжэ оролдодог хүм гэһэн ябадалые гаргажа болохо байнабшуу. Энэ юундээ хэрэгтэйб? Советскэ делегаци анханһаа хойшо Конференциин хүдэлмэриие олондо дуулгахаар ябуулха гэжэ хэлэһэн байна. Тиин энэ заршамые хизаарлаха гэһэн ябадал бидэндэ огто таарахагүй.

Тэрээнһээ гадна, энэ хэрэгтэ хабаадаха нүгөөлэ ушар байдал тухай анхарха хэрэгтэй. Хэрбээ комиссиин зүгһөө подкомисси ямаршье заабари абаагүй байгаа юм хадаа хайшан гээд хүдэлмэрилхэ гээшэб? Тингээд байбал энэ подкомисси гээшэ долгин соогуур төөрижэ ябаһан рульгүй корабль шэнги байха болоно. Энээн дээрэһээ корабль хумэрин унахаһаа ондоо һайн юумэ юушье болохогүй. Теэд кораблиие хүмэрюулхэгүй гэжэ оролдохо хэрэгтэй.

Триестын статудые зүбшэн хэлсэхэдэ зарим нэгэн шухала асуудалнуудые ойлгохо ябадалтай холбогдоһон зарим бэрхэшээлнууд ушарханъ хэлсээнгүй. Триестын сүлөөтэ территориин статут хадаа угаа шухала асуудалнуудые гаргаха байһыень мартажа болохогүй. Тэрэниие түрүүлэн комиссида хэлсээгүй хадань подкомиссиин хүдэлмэриие ябуулхань тоншье бэрхэтэй байхал. Тэрэ подкомисси хадаа Триестын конституци тухай, хуули гаргаха ба засаг түрэ байгуулха тухай, губернаторай эрхэ ба уялганууд тухай, губернатор болон Триестын сүлөөтэ территориин правительствын хоорондохи харилсаанууд тухай, тэндэхи гражданство болон гражданинуудай эрхэ тухай, Триестын сүлөөтэ территори гэдэг энэ шэнэ гүрэнтүрын организмын гадаадын харилсаануудые бэелүүлхэ ёһотой үндэһэ һууринууд тухай асуудалнууд хэлсэгдэхэ байнабшуу.

Эдэ бүхы асуудалнууд тушаа делегацинуудай һанал бодолые дуулаха шухала. Мүн тэрэшэлэн һанал бодолнуудаа андалдаад байбал энэ тэрэ арсалдаануудые зайлуулха ябадалда туһатай байха болоно. Дүрбэн проектын орондо нэгэ проект бэлэдхэхэ хэрэгые хүнгэдхэжэ, бидэнэй позицинуудые дүтэлүүлхэ болоно. Энэ хадаа подкомиссиин хүдэлмэриие нилээд хүнгэдхэжэ үгэхэ юм.

Советскэ делегаци болбол Триестын статут тухай асуудалые түрүүлэн комиссида зүбшэн хэлсэхэ хэрэгтэй гэжэ хэлэхэ байна. Тиигээд байбал подкомисси хадаа өөрынгөө хүдэлмэридэ заабари абажа, тэрэнь бүтэмжэтэй һайнаар ябаха ушартай.

Вышинскиин иигэжэ хэлээд байхадань, Великобританиин делегат болбол буляалдаата хэлсээ хэхые буруушаанагүйб гээд яаража мэдүүлбэ. Зүгөөр хүдэлмэреэ түргэдхэхын зорилгоор дурадхал ба ажаглалтануудые бэшэгээр оруулжа байхые баадхан хэлэхэ байнаб гэбэ.

Хоёрдохео үгэ абажа хэлэһэн Вышинский болбол гансал комиссиин баталан абаһан заабариин үндэһэ һуури дээрэ подкомисси хүдэлмэреэ эхилжэ шадахэ юм гэжэ дахяад мэдүүлбэ. Мүн энэ һанаалые Югославиин түлөөлэгшэ Беблер зүбшөөн нэгэдэһэн байгаа.

Комиссиин түрүүлэгшэ Игелянд (Урда Африканска Союз) үгэ хэлэлгэ тухай асуудалые шиидхэнгүй хойшолуулха гэһэн һэдэлгэ гаргаба, теэд тэрэнь бүтөөгүй.

Удаа тээнь комисси болбол Триестын сүлөөтэ территориин статудые зүбшэн хэлсэхэ тухай тогтоолые ба мүн тэрэшэлэн тус статудые зүбшэн хэлсэлгые эмхидхэлгэдэ хабаадаха хэдэн олон бусад бодото дурадхалнуудые 19 голосоор зүбшөөн абахадань, нэгэ голос буруушаапан байгаа.

США-гэй ДЕЛЕГАЦИ ХЭДЭ ХЭДЭН ЗАҺАБАРИНУУДАА БУСААЖА АБАБА

Америкын Холбоото Штадуудай делегаци болбол Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Советтэ зүбшэгдэн хэлсэгдээгүй хэлэн олон дурадхалнуудые Амгалан Тайбанай конференциин үзэмжэдэ табиһан байгаа. Тэдэнэй нэгэ заримандиинь хадаа Министрнүүдэй Советтэ зүбшэгдэжэ дүүрэһэн шиидхэбэринүүдтэ оруулха гэһэн заһабаринууд ба нэгэ заримандиинь энэ шиидхэбэридэ тон зүрюу байха юм.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ Министрнүүдэй Соведэй заабаритай зохилдуулан, СССР-эй, Великобританиин ба Францин Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй орлогшонор хадаа эб найрамдалай договорнуудай проектнүүдтэ Амгалан тайбанай конференциин делегадуудай оруулһан заһабаринууд ба дурадхалнуудые хаража үзэхын тулада хаһа саг соогоо суглараһан байгаа. Тэрэ зүблөөнэй зорилгонь хадаа, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Советтэ оролсоһон гүрэнүүдэй делегацинууд эдээнһээ ямар дурадхалнууд ба заһабаринуудые нэгэн дуугаар дэмжэхэ байһыень тодорхойлжо мэдэхэ гэһэн байна.

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюрта).

...иин аймагай һургуулинууд һуралсалай шэнэ жэлые ямараар угтааб

...густын 27 ба 28-ай үдэрнүүдтэ ...й багшанарай суглаан боло...тэрөө. Энэ суглаан дээрэ 1945 ...оной һуралсалай жэлэй дүн...ба һуралсалай шэнэ жэлдэ ...һан зорилгонууд тухай шу...асуудал хэлсэбэ.

...асуудал болбол аймагай һур...уудай ба багшанарай ажал...ды шэнээн удхашанартай бай...хэлэлтэгүй эли. Аймагай гэ...й таһагые даагшын энэ ...тушаа элидхэлые дуулаад ...а, үгэ хэлэһэн багшанар ...лэй таһагай ба олон һургуу...й директорнүүдэй хүдэлмэ...ид хатуугаар шүүмжэлээ.

...аймаг соо бүгэдэ 21 һур...уд бии, энэ тоодо аймагай ...хи дунда һургуули оролсо...э дунда һургуулиин тогто...10 жэл болоһоной ой гүйсэ...тоо. Энэ гайхамшагта ойн ...эрхим һайнаар угтажа үн...түлөө хорииихид бэлэдхэ...а.

...аймагай һургуулинууд ...ай шэнэ жэлые хэр зэргэ ...хаража үзэе. Аймагай ...гуулинууд хадаа ерэхэ ...лай шэнэ жэлдэ ...үедэ бэлэдхэхэдээ, тохё...байһан элдэб бэрхэшээл...дабажа, нилээдгүй ехэ хүдэлмэри хэһэн ба муу бэшэ дүнгүүдые харуулһан байха юм. Хориин дунда һургуули (директорынь нүхэр Гончиков) хадаа һуралсалай шэнэ жэлые алишье талаараа хүсэд дүүрэн бэлэдхэлтэйгээр угтаа. Бүхы классуудынь, тэдээн соохи хэрэгсэлнүүдынь ба мүн корридорнуудынь шэнэдхэн будагдаһан ба пеэшэнгүүдынь заһагдаһан байгаа. Бэлэдхэһэн түлеэнэйнь ехэнхинь һургуулиин газаа асарагданхай.

Иимэ дээрэһээ һуралсалай шэнэ жэлые энэ һургуули жэшээтэ һайнаар угтажа шадаа. Түрүүшын звоногой шэнхинэхэдэ бүхы багшанар ба сугларһан һурагшадынь классууд соогоо оронхой, һууринуудаа эзэлэнхэй байгаа. Коридор соогуур хүнүүдэй ябаха, тоборхо үлүү шэмээ юрэ дуулдаагүй. Иигэжэ һуралсалай шэнэ жэлые жэшээтэ һайнаар угтаһан ябадал болбол һургуулиин директор нүхэр Гончиков, һуралсалай частиин даагша нүхэр Пластинина болон бүхы багшанарай оролдолгото ажалай ашань мүн.

Һуралсалай шэнэ жэлэй эхин үдэрые Амгалантын, Верхне-Анинска, Баруун-Хасууртайн, Булганска эхин һургуулинууд муу бэшээр угтаа.

Гэхэтэй хамта, һуралсалай шэнэ жэлые угтаха талаар бүхэли хабартаа, бүхэли зундаа ямаршье бэлэдхэл хээгүй һургуулинууд ба тэдээнэй ударидагшад байһан байна. Жэшээлхэдэ, баянголой долоон жэлэй һургуулида заһабари хэгдээгүй, директорынь хадаа өөрөө бүтэбэл бүтэжэ байг гэһэндэл бүри юушье хээгүй үнгэрһэн байна. Нижне-Анинска һургуули һуралсалай шэнэ жэлые түлишэгүйгөөр угтаа, түлеэниинь ой соогоо хэбтэһэн хэбээрээ.

Эдэ дутуу дунданууд юу харуулнаб гэбэл, зарим һургуулинуудай директорнуудай ажалябуулгые муугаар хинажа байһан аймагай гэгээрэлэй таһагай ударидалгын хүдэлмэриин һүүдэрые элеэр харуулжа үгэнэ.

Аймагай һургуулинуудай заняти зарим газарта муугаар эхилээ, зарим һургуулинуудта һурагшадай ерэсэ тон муу байгаа. Жэшээлхэдэ, Кульска долоон жэлэй һургуулида 131 һурагшад сугларха ёһотой байһан аад, һургуулиин эхилхэдэ аяар 39 һурагшад ерээгүй. Мүн Баянголой долоон жэлэй һургуулида ерэхэ ёһотой 77 һурагшадһаа 24-ниинь Хасууртайн долоон жэлэй һургуулида 160-һаа 36-иинь ерээгүй.

Бүхы аймагай хэмжээн дээрэ түсэбэй ёһоор 1882 үхибүүд һургуулида абтаха зэргэтэй байһан аад, түрүүшын үдэр арбан долоон һургуулинуудай мэдээгээр үзэбэл, 1394 хүн сугларһан байна. Ихэдээ аяар 488 хүниинь яаһан гээшэб? Һургуулиин наһанай бүхы үхибүүдые бултыень заагүй һургаха гэһэн правительственнэ хуулиие хэрэгсээгээгүй, колхозуудай ударидагшад эдэ үхибүүдые колхозуудтаа хүдэлмэрилүүлжэ байна. Эдэнэр хадаа гансал өөһэдынгөө колхозуудай ашые харахаһаа бэшэ, саашань хараха дурагүй байнад.

Энээндэ гансашье колхозой ударидагшад ба аймагай гэгээрэлэй таһагай ударидалга гэмтэй бэшэ, мүн тэрэшэлэн хуулиие нарин сахиха ябадал болбол бүгэдэ нийтын үүргэ юм гэдэгые ойлгуулаадүй байһан аймагай ударидалга мүн лэ гэмтэй.

Энэ талаар зохихо жэшээ харуулхын түлөө холо ошоһоной хэрэггүй. Үнгэрһэн һуралсалай жэлэй дүнгүүд ба мүн һуралсалай шэнэ жэлдэ табигдаһан зорилгонууд тухай аймгүйсэдкомшье, ВКП(б)-гэй айкомшье мүнөө хүртэр өөһэдынгөө заседанинууд дээрэ хэлсээдүй байха юм. Сэхэ хэлэбэл, аймагай хүтэлбэрилэгшэд хадаа һургуулиин асуудалые хэрэглээгүй гээшэ. ВКП(б)-гэй айкомой бюро арай гэжэ сентябриин 4-эй үдэр һуралсалай шэнэ жэлэй бэлэдхэл тухай аймагай гэгээрэлэй таһагые даагша нүхэр Долбаевай элидхэлые яаралтайгаар дуулаһан байна.

К. М. МАЛАНОВ, ВКП(б)-гэй Обкомой һургуулиин таһагай инструктор.

Парижска Амгалан тайбанай конференци дээрэ

Журналиствуудай тэмдэглэһээр хэдэа, США-гэй делегациин түлөөлэгшэд болбол орлогшонорой зүблөөнэй хүдэлмэриие америкаска захиргаан доро ябуулха һанаатай. Советскэ делегациин зүгһөө энэ һэдэлгэдэнь яһала хатуу харюу сохилгонууд үгтэһэн байха юм. Сентябриин 9дэ югославо-итальянска хилэ тухай статут тухай США-гай оруулһан зэһабаринууд хадаа уласхоорондын зүблөөнүүдтэ таарахагүй метод болоно гэжэ советскэ делегаци буруушаагаад харюу сохилто үгэһэн юм. Мүнөөдэр америкаска делегаци тэлэ зэһабаринуудаа һөөргэнь бусаажа абба.

Италида хамаатай политическэ ба территориальна асуудалнууд тушаа комиссиин мүнөөдэрэй заседани болбол Бенешскэ Словениин оршондо итало-югославска хилые һэлгүүлхэ тухай Югославиин оруулһан дурадхалнуудые хэлэһэн югославска делегат Ббиерын үгэ хэлэлгээр дүүрэһэн байна.

ҮНДЭҺЭТЭЙ ЭРИЛТЭНҮҮД БА ҺЭЖЭГТЭЙ ЭРИЛТЭНҮҮД

Италида хамаатай экономическа асуудалнууд тушаа комиссида

ПАРИЖ, сентябриин 10. (ТАСС-эй спецкорр.). Италида хамаатай экономическа асуудал тушаа комисси болбол итальянска правительстваар репараци түлүүлхэ тухай эрилтэнүүдые дуулажа мүнөөдэр дүүргэбэ. Репараци түлүүлхые эриһэн гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй эриһэн үгэ хэлэлгэн 4 үдэр соо үргэлжэлбэ; 13 ороной делегадууд өөһэдынгөө эрилтэнүүдые амаараа хэлэжэ табиба; Латинска Америкын хэдэ хэдэн гүрэнүүдһээ меморандумууд бэшэгээр абтаһан байна. Хэлэгдэһэн үгэнүүд ба меморандумууд бүхыдөө айхабтар дэлгэрэнгы байгаашье һаань, эндэ табигдаһан эрилтэнүүдэй дүн хамта хэды шэнээн байһыень ядахын сагта тухайлажашье мүнөө хүртэр тодорхойлон гаргахын аргагүй байнабшуу. Комиссида үгэ хэлэһэн делегадуудай зарьманиинь хэды шэнээн репараци түлүүлхэ гэһэн тухайгаа хэлээгүй байха юм. Тэдэнэй зарьманиинь тоонуудые нэрлэхэ ябадалһаа зорюута зайсана гээшэ ха гэжэ һанагдана. Юундэб гэхэдэ, тодорхой тоонуудые үндэһэлжэ хэлэхэ хэрэгтэй байнабшуу.

Репараци гээшэ агрессорһээ хохидогшодой эрихэ хуулита эрхэ мүн. Репараци түлүүлхэ ябадал хадаа агрессорһээ хохидогшодой хүл дээрээ түргэнөөр бодожо өөрынгөө һандаргагдаһан экономикые һэргээн бодхоохо ябадалдань туһалха ёһотой. Жэшээнь Югослави ба Албаниин түлөөлэгшэдэй комиссида үгэ хэлэхые шагнажа байгшад болбол тэдээндэ ушаруулагдаһан гарзын тоонуудые, мүн тэрэниие харуулһан ушар баримтануудые, тэрэ гарзые түлүүлжэ бусааха гэһэн эрилтые эли тодоор хараһан байгаа. Теэд Италиһаа аяар холо байһан өөрынь газар дээрэ ямаршье дайн болоогүй ба миил еһо дүүргэжэшье Италида дайн соносхоогүй гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй хэлэһэн үгэнүүдынь тад ондоо байнал. Эндэ тиимэ гүрэнүүдэй «аша туһые бодоогүй байһан тухай» ойлгосогүй балар үгэнүүд хэлэгдэдэг. һүүлдээ болоходо, тэдэнэр Италиһаа нэгэ хэды шэнээн репараци абаха һанаатай байһан хэбэртэй болодог. Теэд хэды шэнээн абаха юм? Энээндэ сэхэ харюу үгтэнэгүй. Энэ асуудалые комисси өөрөө шиидхэг лэ... Югославиин түлөөлэгшын тобтой тодоор, баримта һайнтайгаар хэлэһэн үгые тэндэ байгшад угаа анхаралтайгаар шагнаһан байна. Тэрэ хадаа өөрынь эхэ орондо итальянска фашистнуудай али тухай эхэ гасалан зоболон ушаруулһан тухай һануулжа хэлэнэ. Югославй болбол булимтарагшадта эсэргүү байлдаануудые хэхэдээ нэгэ миллион долоон зуун мянган хүнөө гээбэ, 420 мянган югославууд дайнда гэмтээд, мүнөө хүдэлмэри хэжэ шадахагүй болонхой. Хамта 100 мянган хүүгэд үншэрбэ. 3 миллион гаран югославска граждананууд гар хооһон боложо, сагаан талада үлэһэн байна гэбэл: булимтарагшад хадаа 500 мянган гэр байрануудые һандаргаһан байнабшуу. Итальянецууд болбол Югославиин бүхы предприятинуудые һандаргаһан, тэрэнэй худалдаа-наймаанай флодые дууһан хосоруулһан, түмэр-замай транспортые һандаргаһан, бүхы хүүргэнүүдэй 80 процентые тэһэлһэн байха юм. Итальянска булимтарагшадай Югославида ушаруулһан бүхы гарза гайнь 10 миллиард доллар болохо юм гэжэ тоологдоно. Теэд Югослави болбол өөртөө ушаруулагдаһан гарзынгаа оройлоо 10-айнь нэгэ хубиие түлүүлхэ гэһэн репарациие Италиһаа эреэд байна. Итальянска экономикын айхабтар ехээр һандаргагдаһан хадань, Итали гээшэ репараци түлэхэ арга шадалгүй байна гэхэ һанаатай хуурмаг һанал бодолые буруушааһан угаа элбэг дэлбэг бодото материалнуудые харуулжа Югославиин түлөөлэгшэд хэлэбэ. Репараци түлэлгэдэ хэзээшье оруулагдаагүй тиимэ гаргашанууд эндэ оруулагдаад байна гээшэ. (Жэшээнь Великобританиин правительство болбол сэрэгэй бюджет тушаа гаргашаяа түлүүлхэ гэһэ эрилтэ табяад байха юм). Великобританиин түлөөлэгшэ болбол өөрынгөө меморандумые «түүхэтэ документ» гээшэ гэжэ убайгүйгөөр нэрлэһэн байна.

Мүн энэ түлөөлэгшэ хадаа «Великобритани гээшэ эдэ эрилтэнүүдые дүүрэн түлүүлхэ гэжэ Италиһаа эрихэ һанал бодолгүй байна» гээд эндэ һайрхажа байба. Тиижэ байтараа «тэрээнһээ бэшээрынь» гэһэн унжагай удхатай үгэ хэлээ бэлэй. Иихэдээ айхабтар ехэ юумэ түлүүлхэ гэһэн удхатай байһаниинь тэрэ дороо элирбэ. Эндэ юун тухай хэлэгдэнэб гэхэдэ: Великобритани болон тэрэнэй колонинуудта бии байһан «капиталовложениин» бүхы зөөрие Италиһаа буляажа абаха һанаатай.

Энэ зөөри гээшэнь юун бэ? Мэнэ һаяхан «Стейтсмен энд нейшен» гэдэг английска журналда һонирхолтой бэшэг хэблэгдэжэ гараа: «Англида байгаа итальянска зөөри (актив) 14 миллион фунт стерлинг болохо байна. Теэд г-н Бевин Парижда 11 миллион фунт стерлинг гэһэн тоо нэрлэжэ хэлэбэ. Репараци түлүүлхэ зөөри гээшэ гэжэ харгададаг эдэ активүүд гол түлэб Италиин энгэй граждананууддай зөөри болохо байна. Тэрээнһээ гадна, хилын саана эгээн ехэ зөөритэй итальянец хадаа урдын король Виктор Эммануилл гэгшэ болоно, Англида байгаа тэрэнэй зөөриинь 3 миллион болохо гэжэ сэгнэгдэнэ. Репарациин хубиие түлэхэ ябадалһаа королиие сүлөөлхын зорилгоор иимэ арга мэхэ хэгдэбэ гэһэн һанал бодол Итали дотор үргэн ехээр таранхай. Мүнөө дутуугаар хэлэгдэһэн 3 миллион хадаа тэрэ королиин зөөри болохо юм.

Тиимэ болохолоороо, г-н Бевин хайралдаг һайн сэдьхэлтэйгээр гансал урдын итальянска королиин һамганда хандаха һанаатай байна гэжэ английска журнал сэхэруунь бэшэбэ. Индидэ байһан итальянецуудай бусад бүхы зөөринь британецуудай гарта орохонь гээшэ. Теэд иигээд лэ дүүрэнэ бэшэ. Английска колонинуудта итальянска капитал бага бэшээр оруулагданхай. Тэрэниие мүнөө Великобританиин правительство абаха һанаатай байна гээшэ. Эзэмдэлгын эхилһэнһээ хойшо Италиһаа Великобританиин али тухай ехэ мүнгэ абаад байһан тухай эндэ хэлэгдэнэгүй. Англо-американска эзэмдэлгын сэрэгүүдые барижа байхын тулада, итальянска правительствын гансахан бюджетнэ гаргашань айхабтар ехэ хэмжээдэ хүрэжэ, 391,7 миллиард итальянска лир болоод байнабшуу.

Эдэ бүгэдын һүүлээр Великобританиин түлөөлэгшэ болбол британска правительство өөрынгөө эхин түрүүшын репарациин эрилтэнүүдые доошонь оруулжа, «нэгэ хэды шэнээн гарзада орохо» ушартай болобо гэжэ хэлэхэдэ зохид байна гэжэ тоолобо.

Италида хамаатай экономическа асуудалнууд тушаа комиссида Бразилиин түлөөлэгшын хэһэн мэдүүлгын үгэ бүхэниинь үнэхөөрөө нюур хаража хэлэһэниинь эли байна. Тэрэ хадаа иимэ омог бардамаар хэлэжэ захалаа гэбэл: «Бразильска делегаци болбол репарацинууд тушаа ямар нэгэн эрилтэнүүдые табиха ябадалһаа татагалзана. Тиигээд репараци гээшэ итальянска экономикодо хүндэ дараса болохо байна гэжэ бразильска делегаци тоолохо байна»—гээд тайлбарилна. Дам саашаа тус түлөөлэгшэ болбол тиибэ-яабашье Бразили хадаа эдэ репарацинуудые абаха гэжэ бодоно гээд мэдүүлһэн байха юм.

«Бразильска делегаци болбол сэрэгэй гарзада ороһоной түлөө репараци түлэхын тулада һомологдоһон ба Бразилида бии байгаа итальянска зөөри хадаа Бразилида ушаруулагдаһан гарзые түлэхэ Италиин түлбэриин зарим хубиие бүтүүлхэдэнь хүрэхэ байна гэжэ тоолоно» —гэбэ. Тиижэ байтараа дан һэбхи болохомни ха гэжэ айхадаа, нигэжэ нэмэбэ: «Энэ зөөриин түлбэридэ багадажа болохо байһыень анхаралдаа абаад бразильска делегаци болбол итальянска правительствотай сэхэ хэлсээ хэжэ, түлбэриие абаха эрхэтэй байха болоно».

Эдижэ эхилхэдээ улам хорхой хүрэдэг юм гэжэ хэлсэгдэдэгынь мэдээжэ. Эдэ үдэрнүүдтэ комисси болбол репараци түлүүлхые эриһэн элдэбын меморандумуудаар бүри дарагдашоод байна. Комиссиин членүүдэй нэгэ меморандумые уншажа ядажа байтарынь, дахяад шэнэ нэмэлтэ меморандум үгэдэг байба. Энэ талаар нидерландска делегациин нэмэлтэ меморандум онсо илгаатай байна. Жэшээнь, тэрэ хадаа иимэ эрилтэнүүдые табижа гарана гэбэл: «Рио-Жанейроһээ Фамагуста (Кипр) худар «Океания» гэдэг итальянска пароход дээрэ кофе ашагдаад эльгээгдэһэн байгаа. Дайнай боложо эхилхэдэ энэ ашаа Триестдэ баригдаад итальянска засагаархин буляажа абаһан байха юм. Тэрэнэй гарзань 1620 доллар болохо байна».

Мексиканска купецүүдшье өөһэдынгөө гарзые нэгэ цент хүртэр тон наринаар тоолоһон байба, тэдэнэй аша туһые үмөөржэ мүнөөдэр Мексикын делегат комиссида тэмсэһэн байна. Тэрэ хадаа энэ дайн сэрэг соогуур Мексика 145 миллион 59 мянга 353 доллар 7 цент гарзада оробо гэжэ баталан хэлэһэн байна. Дайнай урда тээ ба мүнөөшье нефть ба торгоной үнэ сэнгэй илгаае гаргаха хүртэр хамаг бүхы юумэ мексиканска меморандум соо хараалагданхай байба. Мексиканецууд болбол Ленд-Лизер Америкын Холбоото Штадуудай тэдэндэ үгтэһэн сэрэгэй материалнуудай сэнгыешье сэрэгэй гарзын графа соо оруулжа бэшэһэн байха юм.

Мүнөөдэр Ирагай түлөөлэгшэшье өөрынгөө эрилтэнүүдые табижа үгэ хэлэбэ. Бүгэдын мэдэһээр, Ирагай солдадууд хадаа итальянецуудтай дайлалдаагүй, Ирагай городууд болон тосхонууд итальянска сэрэгүүдээр һандаргагдаагүй. Тиибэ-яабашье Ирак болбол 1 миллион 602 мянга 436 динар сумматай репараци түлүүлхэ эрилтэ табиха хэрэгтэй гэжэ тоолоһон байна. Ирагай правительство болбол Рашид Али Эль Гайлани гэдэг иракска авантюристын восстани хэхэдэнь улад зондо ушаруулагдаһан гарзые тус сумма соо оруулһан байна. Ирагай түлөөлэгшэ болбол репарациин энэ суммые Итали Германи гэхэ мэтэнүүд хоорондоо хубаажа түлэхэ ёһотой гэбэ... Хэдэн арбаад ба зуугаад миллион, миллиард гэжэ байгаад удаадахи үдэрнүүдтэшье комиссиин заседаниин зал соо гайхалтай һэбхи хүнгэнөөр нэрлэжэ байнал! Эб найрамдалай договорой проектын ёһоор тодорхойлогдожо Советскэ Союзда түлэхэ гэһэн репарациин тон бага тооешье нэрлэхэдэнь буруушаажа бүри үсэгэлдэр хада галзуу нэтэрүүгээр үгэ хэлэжэ байгшад мүнөө түбшэн сэдьхэлтэйгээр тэдэниие шагнажа һуунад. Итальянска булимтарагшадһаа боложо угаа ехэ гарза гайда ороһон советскэ арад зоной аша туһые бодохо хэрэг гараад байхадань Италиие үмөөрхэ угаа олон адвокадууд оллоод байдаг һэн. Теэд бразильска ба мексиканска нефть кофе ба торго наймаалагшадай аша туһа тухай, английска трестнүүд ба банкнүүдай аша туһа тухай, иракска феодалнуудай аша туһа тухай хэлэгдэжэ байхадань тэдэ адвокадуудай юумэ хэлэхэнь бүри дуулданагүй.

ВЕНГРИДЭ ХАМААТАЙ ПОЛИТИЧЕСКЭ БА ТЕРРИТОРИАЛЬНА АСУУДАЛНУУД ТУШАА КОМИССИИН ПОДКОМИТЕДЭЙ ЗАСЕДАНИ

ПАРИЖ, сентябриин 10. (ТАСС-эй спецкорр.). Чехословацка делегациин хоер зэһабаринуудые хаража үзэхын зорилгоор Венгридэ хамаатай политическэ ба территориальна асуудалнууд тушаа комиссиин бии болгоһон подкомитедэй түрүүшын заседани мүнөөдэр болоһон байна. Түрүүшынь зэһабари хадаа венскэ арбитражда хамаадаха юм, хоердохинь—Братиславын оршондо венгро-чехословацка хилые бага зэргэ заһаха байна.

Подкомитедэй түрүүлэгшээр Птуха (Украина), элидхэлшээр Кастелло (Шэнэ-Зеланди) гэгшэд һунгагдаба.

ИТАЛО-ЮГОСЛАВСКА ХИЛЫН АРСАЛДААТА УЧАСТОГУУДЫЕ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭЛГЭ

ПАРИЖ, сентябриин 11. (ТАСС-эй спецкорр.). Политическэ ба территориальна асуудалнууд тушаа комисси болбол итало-югославска хилын арсалдаата участогуудые хаража үзэлгые үргэлжэлүүлһээр байна. Энээнэй урда тээ болоһон хоёр заседани дээрэ Югославиин түлөөлэгшэ Беблер болбол Канальска губи ба Бенешскэ Словениин оршондо энэ хилые заһаха тушаа югославска дурадхалые үндэһэлжэ хэлэһэн байгаа. Украинска делегаци болбол Югославиин дурадхалые һайшаан дэмжэбэ.

Мүнөөдэр комиссиин заседани дээрэ Украинска делегациин түлөөлэгшэ Петровский үгэ хэлэһэн байгаа. Бенешскэ Словениин зарим хубиие Югославида дамжуулан үгэхэ тухай югославска правительствын табиһан ушар баримтануудай шухала байһыень тэмдэглэбэ.

Энэ территори дээрэ словенүүдэй һуужа байһан ушарые арсахын аргагүй. Эндэ хэдэн арбаад мянган словенүүдэй һуудаг байхада итальянецууд оройдоо үгы шахуу байха юм. Түүхэ домогые хараад үзэбэл Югославиин дурадхалай мүн лэ зүб байһаниие харуулна. Хэдэн зуугаад жэлэй турша соо Бенешскэ Словениин улад зон өөрынгөө национальна словенскэ культуро-болбосоролые, өөрынгөө хэлые, өөһэдынгөө заншалые хуушан хэбээрынь үлөөхын түлөө тэмсэл хэжэ байба. Тэдэ зон хадаа итальянска империализмда эсэргүүсэжэ, Югославиин арадуудай сүлөөлэлтын тэмсэл хэхэдэнь хабаадалсаһан байха юм.

Украинска делегациин түлөөлэгшэ болбол Бенешскэ Словениин зүүн талые Югославиин составта оруулхые эриһэн белорусска делегациин дурадхалые һайшаан дэмжэһэн байна.

Зүгөөр, 20 мянга тухай словенүүд үшөө Италиин хуули засаг доро үлэхэ байна. Хэрбээ тэдэнэршье өөрынгөө эхэ оронтой нэгэдэжэ шадаа хадань, һайн байха бэлэй. Теэд белорусска делегациин дурадхаһан лини хадаа французска линидэ орходоо үлэмжэ үнэнтэ зүбөөр шиидхэбэри гаргаха байна гэжэ Петровский хэлээ.

ГОРИЦА ГЭДЭГ ГОРОДОЙ ХУБИ ЗАЯАН ТУХАЙ

Удаа тээнь Югославиин түлөөлэгшэ Беблер болбол Гориц гэжэ город болон тэрэнэй оршон гойрон байһан газарые югославида дамжуулан үгэхэ гэһэн югославска дурадхалые үндэһэлжэ хэлэһэн байна. Энэ участог дээрэ французска линиие бэелүүлбэл эгээн ехэ эн үнэнтэ зүб бэшэ ябадал болохо юм гэжэ Беблер сэгнэһэн байгаа.

Горица хадаа 30 мянган зонтой город ба мүн иимэ адли нэрэтэй словенскэ областиин хуули захиргаанай,экономическа ба культурна центр болохо юм. Тэрэнэй нэрэньшье словенскэ хэлэн дээрэ хэлэгдэнэ. Мянгаад жэлэй түүхэ домогсоогоо энэ город Венецианска республикадашье, Италидашье оройдоо хамаагүй байһан юм. Гансал дэлхэйн түрүүшын дайнай һүүлээр үнэнтэ зүб бэшэ Раппальска хэлсээнэй ёһоор Горица гэдэг город Италида үгтэһэн байгаа.

Горицын оршондо Юлийска Крайнын түмэр замай узел бии юм, мүн эндэ бүхы шоссейнэ харгынуудай уулзабари нэгэдэнэ. Французска лини болбол нэгэ һаа, городой заха дээрэ, үгы һаа, тэрээнтэй хүршэ байһан газарт Горица тээшэ ошоһон 9 ехэ шоссейнэ харгынуудһаа 6-нь таһалжа һалгааха гэнэ. Хэрбээ энэ линиие конференциин һайшаагаад байгаа юм һаа, Горицын ажаүйлэдбэри хадаа Юлийска Крайнаһаа орожо байһан бүхы түүхэй эдые абахаяа болижо, Горицын рынок хохидохо ушартай болоно.

Югославиин түлөөлэгшэ болбол Горица гээшэ дэлхэйн түрүүшын дайнай урда тээ Словениин культурна центр байһан тухай һануулжа хэлээд, эндэ гурбан словенскэ газетэ гаража байгаа, словенскэ һургуулнууд, хэблэлэй газар, театр ажаллажа байһан юм гэжэ хэлээ.

Энэ городые Юлийска Крайнаһаа яахадаа таһалаад, тэрэниие Италида үгэхэ гэнэ гээшэб?—гээд Беблер асууна.

Горицые сүлөөлхын түлөө олон мянган словенскэ партизанууд ами бэеэ үгэһэн байгаа. Иигээд байхадаа словенүүдэй шуһаа адхаруулжа эрхэ сүлөөгөө олоод байһанайнь һүүлээр, Горицын районии Италида бусаажа үгэхэ, Юлийскэ Крайнаһаа областной центрые таһалха, словенүүдэй һуужа байдаг бүхэли областиие толгойгүй болгохо ба Горицые хохидол ядаралда оруулха гээд дурадхажа байнабшуу!

Югославска делегаци болбол Югославиин этническэ территориһоо национальна—холимог город Горицые тэрэнэй баруугаар ба урдуур байһан онсо словенскэ тосхонуудтайнь хамта таһа дүүрэжэ абаха гэһэн французска линиие буруушаажа эрид хатуугаар арсана.

Еблерын һүүлээр үгэ хэлэһэн Чехословакиин ба Польшын түлөөлэгшэд иигэжэ арсаһыень зүбшөөжэ дэмжээд, югославска делегациин харуулһан ушар баримтанууд арсашагүй байна гэжэбо.

* * *

Мүнөөдэрэй заседани Чехословакиин түлөөлэгшэ болбол итало-югославска хилы… дэб олон проектнүүдые … үзэхэ подкомитедые бии … тухай асуудалые дахяад … байна. Энэ дурадхалые П… ба Бразилиин делегадууд … дүнгэлсэбэ. Зүгөөр, США, … рали болон Урда-Африка… юзай делегадууд тэрэ… һэн байна. Итало-югославс… хилын арсалдаата участогу… хай өөрынгөө ушар бари… дые Югославиин түлөөлэгш… лэжэ дүүргэтэр Чехосл… делегациин дурадхалые … үзэхэ ябадалые хойшолуул… шиидхэбэ.

ЭЭЛЖЭЭТЭ АВСТРАЛИЙСКА ДУРАДХАЛ БУРУУ ҺУРЭ…

ПАРИЖ, сентябриин 11.(ТАСС-эй спецкорр.). Амгалан тайбанай конференциин юридическэ ба редакционно комисси болбол зарим англо-американска хэблэлдэ үргэн ехээр зар тунхагта гараһан австралийска дурадхалые гурбан заседани дээрэ зүбшэн хэлсэһэн байгаа. „Хүнэй эрхые үмөөрхэ тушаа европейскэ сүүд" гэдэгые бии болгохые дурадхаһан тухай эндэ хэлэгдэнэ.

Демократическа эрхые аршалха тухай болото оролдолгодо ямаршье хамаагүй ба ямар нэгэн тусгаар зорилготоёгоор табигдаһан энэ проектын мэхэтэ хооһон удхань австралийска дурадхалай текст дээрэһээ элеэр харагдана.

Австралийска делегациин дурадхал хадаа Финляндида хамаатай политическэ ба территориальна асуудалнууд тушаа комиссиһаа дамжажа юридическэ ба редакционно комиссида ороһон байгаа. Бүри тиихэдэ Советскэ делегаци энэ проектые болюулхые дурадхаһан байбашье, Финляндида хамаатай политическэ ба территориальна асуудалнууд тушаа комиссиин членүүдэй орой хахадынь тэрэниие юридическэ ба редакционно комиссида дамжуулан үгэхын түлөө голосовалһан байгаа.

Иимэ ушарһаа, австралийска делегациин түлөөлэгшэ болбол өөрынгөө мэхэтэ хооһон дурадхалые үмөөржэ хоердохео үгэ хэлээд, олон юумэ шэшэхэ аргатай болоһон байгаа. Зүгөөр, шэнэ комиссида ороодшье байхадань, австралийска проектые һайшааха хүнүүд олдобогүй. СССР-эй, Великобританиин, Фр… Югославиин, Белоруссиин… иин түлөөлэгшэд болбол … лийска делегациин дурадха… шэ Амгалан тайбанай кон… циин комиссинуудай уялга… хогүй байна гэжэ зааһан ба…

Австралийска делегаци… ха гэһэн хүсэлэнтэйгээр Г… түлөөлэгшэ болбол энэ асу… бүхыдэнь Н-гадамал нац… организациин компетен нэ… нуудай үзэмжэдэ дамжуул… хые һайшааха гээд дура… Австралийска делегаци энэ… халай хойноһоо шүүрэжэ … һаниинь мэдээжэ. Зүгөөр, т… эрид шангаар буруушааж… скэ делегаци үгэ хэлээд, тус… далай энэ талань хадаа ма… миссиин эрхэһээ хэтэржэ… байна гэжэ зааһан байха ю… нэй һүүлээр, комисси болбо… ралийска дурадхалые абан… хибо

Финляндитай хэгдэхэ … рамдалай договорой пр… преамбулда оруулхаар өөр… дурадхаһан редакционно … риин огто дэмжэгдээгүй … хадань, тэрэниие австрали… делегаци бусаажа абаһан бай…

Удаа тээнь комисси болбо… ко-итальянска хилые тогто… хай тек тые хаража үзэхы… да подкомитет байгуулба. Т… составта СССР-эй, США-га… лиин, Францийн, Бразили… хословакиин, Шэнэ-Зел… Норвегиин түлөөлэгшэд … һон байгаа.

БОЛГАРИДА ХАМААТАЙ ПОЛИТИЧЕСКЭ БА ТЕРРИТОРИА… АСУУДАЛНУУД ТУШАА КОМИССИДА

ПАРИЖ, сентябриин 11. (ТАСС-эй спецкорр.). Греко-болгарска хилэ тухай асуудал хадаа Амгалан тайбанай конференциин үмэнэ тибигдаһан шухала асуудалнуудта хабаалаха байна. Теэд арадуудай аша туһые хэрэгсээнгүй, эб найрамдалай аша туһые бодонгүй өөрынгөө дура хүсэлые зүб пөөлгэхэ һанаатай нэгэ зарьманай бодото һаналынь эгээ энэ мэтын шухала асуудалнуудта эли тодоор харагдажа байна.

Энээнэй урда тээ мэдээсэгдэһэнэй ёһоор, советскэ делегаци болбол Баруун Фракиие абаха тухай ба Эгейскэ далай тээшэ гаража ошохо хүсэд һайн экономическа гарсые Болгарида олгохо тухай мэдүүлгэ оруулһан байгаа.

Болгарида хамаагай политическэ ба территориальна асуудалнууд тушаа комиссида энэ асуудалые зүбшэн хэлсэжэ байхада болгарска дурадхалые мүн лэ дэмжэжэ Белоруссиин делегациин Бондарь үгэ хэлээд, Баруун Фраки гээшэ турецкэ дарлалтаһаа анхан түрүүн ород сэрэгүүдээр ба һүүлээрынь болгарнуудай өөһэдынь сүлөөлһэн үг заяанай болгарска газар юм гэжэ зааба. Тэрэ хадаа Болгариин газараар хилые „заһаха" гэһэн греческэ эрилтые мүнөөнэй греческэ правительствын булимтаралгын политикые харуулна гээшэ гэжэ тэмдэглэбэ.

Мүн энэ һанал бодолые Украинска делегацишье дэмжэн дүнгэлсэбэ.

Советскэ Украинын түлөөлэгшэ Касименко гэгшэ үгэ хэлэхэдээ, „Греко болгарска хилые заһажа табиха тухай греческэ дурадхал хадаа дайн сэрэгтэ бэлэдхэхэ гэһэн заршам дээрэһээ зохеогдонхой байна" гэжэ мэдүүлбэ.

Болгарска дурадхалые мүн лэ зүбшөөн дэмжэжэ югославиин түлөөлэгшэд үгэ хэлэһэн байна.

Грециин түлөөлэгшэ Пипинелис гэгшэ болгарска дурадхалай үнэнтэ зүб байһаниие буруушааха гэжэ үсэд нэтэрүү һэдэлгэ гаргаба. Зүгөөр ушар баримтанууд болон документнүүдээр гэршэлһэн юумые буруушаахын аргагүй байшоо. Тиибэ-яабашье грекүүдые айхабтар эдибхитэйгээр үмөөрэн дэлдалха хүнүүд олдоһон лэ байха юм.

Греческэ эрилтэнүүдые дэмжэн дүнгэлсэжэ Урда-Африканска Союзай, Великобританиин ба А… лиин делегадууд үгэ хэлэ… хэнь гэжэ мэдэгдэһээршье юм.

Великобританиин түлөө… Уорнер гэгшэ болгарска те… риин зарим хубиие абаха… һэн греческэ эрилтэнүүд… зүйтэй байна, „стратегическ… һанал бодол дээрэһээ үнэ… эдэ эрилтэнүүдые элирх… ушар шалтагаан хадаа ху… байна гээд дан убайгүйгөө… дүүлбэ.

Австралийска делегадай… һэн үгэнь ямаршье бодо… байба. Австралийска делега… бол Британска Империиин а… һые бодоһон байха юм.

Мүнөөдэр үгэ хэлэһэн С… делегат болбол би хадаа гр… дурадхалые һайшааха байна… татагалзангяар хэлэһэн бол… Грециин территориальна … нүүдые табиһан асуудала… гөө һанал бодолые тодорх… хэлэжэ үгөөгүй байшоо.

Французска делегациин … лэгшэ хадаа Грециин те… риальна эрилтэнүүд тухай… ка хэлээгүй байна. „Грец… биһан эрилтые хангаха гэш… ко-болгарска харилсаануудые… садхаха ябадалда хүргэхэ б… шуу. Тэрэ хадаа бата бэхи … рамдалые тогтоохо хэрэгтэ… хүргэхэгүй болоно" гэжэ … циин түлөөлэгшэ мэдүүлбэ. …бэ-яабашье греческэ деле… „стратегическэ" һанамжа… сэрэгэй экспертнүүдэй … дамжуулан үгэхэ гэһэниие… шье үндэһэ баримтагүйгөөр… шөөжэ хэлэһэн байгаа.

Харюусалгата редактор Ц. Д. ДАМДИНЖА…

Хайрата эхэ Тумадэ… һа бараһанда гашуудаж… байһанаа „Бурят-Монг… Үнэн" газетын редак… коллектив өөрынгөө худа… рилгэшэ нүхэр Г. Б. Ни… ба тэрэнэй түрэлхидтэ… дүүлнэ.

„Б-М. Үнэн" газ… редакциин коллек…

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС. Улан-Удэ Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1-80; зам. редактора—23, ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной и комсомольской жизни сельского хозяйства—3-23 (2 зв.), культуры и быта, промышленности и транспорта—4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (в зв.); об'явлений—2-64 (2 зв.).

Н—00697. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. тираж …